Ազգ
Azg
armenian daily
30 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 2003 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 198(2883)

Արեգակի վրա տեղի ունեցած բռնկման պատճառով շարքից դուրս է եկել ճապոնական արբանյակը

ՏՈԿԻՈ, 29 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Արեգակի վրա տեղի ունեցած հզոր բռնկման պատճառով այսօր շարքից դուրս է եկել ճապոնական «Կոդամա» («Արձագանք») կապի արբանյակը: Այս մասին հաղորդել է Օդային եւ տիեզերական տարածության ուսումնասիրման եւ յուրացման ազգային գործակալությունը: Արբանյակն սկզբում սկսել է հաղորդել բացահայտորեն սխալ տեղեկատվություն, իսկ այնուհետեւ անջատվել է:

Երեքշաբթի օրն Արեգակի վրա տեղի է ունեցել աստղային նյութի հզորագույն նետում: Փորձագետների գնահատումներով, մասշտաբներով եւ հզորությամբ այն դարձել է երրորդը դիտարկումների ամբողջ պատմության ընթացքում:

Լիցքավորված մասնիկների վիթխարի ամպը, որն իր չափերով 13 անգամ գերազանցում է Երկրագնդին, Արեգակի մակերեւույթից արտանետվել է Մոսկվայի ժամանակով ժամը մոտավորապես 14:00-ին եւ ժամում մեկուկես միլիոն կիլոմետրը գերազանցող արագությամբ սլացել դեպի մեր մոլորակը:

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՌԱԿ-ի 23-րդ ընդհանուր պատգամաւորական ժողովը գումարուեցաւ Փարիզի մէջ

ՌԱԿ-ի 23-րդ ընդհ. պատգամաւորական ժողովը հոկտ. 24-26-ին կայացաւ Փարիզի մէջ, հիւրընկալութեամբ ՌԱԿ-ի Ֆրանսայի շրջանային վարչութեան: 12 երկիրներ ներկայացնող 8 շրջանակներ եւ 4 առանձին ակումբներ իրենց պատգամաւորներու լրիւ կազմով մասնակցեցան ժողովի բոլոր նիստերուն:

ՀՌԱԿ կողմէ դիտողի հանգամանքով ներկայ գտնուեցան Հանրապետական վարչութեան համաատենապետներ Յարութիւն Առաքելեանը եւ Մեխակ Գէորգեանը:

Պատգամաւորական ժողովի դիւանի անդամ ընտրուեցան եւ ժողովի նիստերը վարեցին՝ ընկերներ Յակոբ Վարդիվառեանը (ատենապետ), Արա Ահարոնեանը (փոխատենապետ), Հրայր Յովիւեանը (ատենադպիր) եւ Ասատուր Տէվլէթեանը:

Ժողովը իրազեկ դարձաւ բոլոր շրջանակներու եւ Կեդրոնական վարչութեան վերջին 2,5 տարիներու գործունէութեան, նաեւ համակողմանիօրէն քննեց սփիւռք-հայրենիք յարաբերութիւնները, ինչպէս նաեւ ազգային, եկեղեցական եւ քաղաքական զարգացումները եւ առաւ համապատասխան որոշումներ:

Ժողովի աւարտին տեղի ունեցաւ ընտրութիւնը ՌԱԿ-ի Կեդրոնական վարչութեան յառաջիկայ եռամեայ շրջանին համար, ցոլացնելով կուսակցութեան աշխարհացրիւ շրջանակներու եւ գործունէութեան դիմագիծը՝ հետեւեալ կազմով.

Երուանդ Ազատեան եւ Տքթ. Գրիգոր Ասանալեան՝ համաատենապետներ, Ասատուր Տէվլէթեան՝ ատենադպիր, Մայք Խարապեան՝ գանձապահ, Յակոբ Գասարճեան, Արշաւազդ Մելիքսեթեան, Վարուժան Սիրապեան, Փանոս Քէշիշեան եւ Յակոբ Վարդիվառեան՝ խորհրդականներ:

Նորընտիր Կեդրոնական վարչութեան հանդիսաւոր ուխտառութենէն ետք պատգամաւորները ջերմօրէն ողջունեցին Կեդրոնական վարչութեան նորընտիր անդամները:

ԴԻՒԱՆ ՌԱԿ 23-ՐԴ ԸՆԴՀ. ՊԱՏԳԱՄ. ԺՈՂՈՎԻ

Վերընտրվեց Կարեն Աղամյանը

Երեկ ուշ երեկոյան ավարտվեց Հայաստանի նկարիչների միության 16-րդ համագումարը: Ձայների բացարձակ մեծամասնությամբ ՀՆՄ նախագահ վերընտրվեց Կարեն Աղամյանը:

ՍԲ. ԷՋՄԻԱԾԻՆ

Եպիսկոպոսաց համաժողովն ավարտեց իր աշխատանքները

Ամենակարող Աստծո ողորմությամբ եւ Սուրբ հոգու առաջնորդությամբ իր աշխատանքներն ավարտեց Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ Ամենայն հայոց կաթողիկոսի հրավերով եւ բարձր նախագահությամբ Մայր աթոռ Սուրբ Էջմիածնում գումարված եպիսկոպոսաց համաժողովը (28-29 հոկտեմբեր, 2003 թ.):

Եպիսկոպոսաց համաժողովի աշխատանքների ընթացքում կարեւորությամբ ընդգծվեց, որ այսօր Հայ եկեղեցու առջեւ ծառացել են ծիսական, կանոնական, ընկերային, բարոյական, ինչպես նաեւ միջեկեղեցական հարաբերությունների ընթացքում շոշափվող դավանաբանական բազմաթիվ հարցեր:

Երկօրյա խորհրդակցության արդյունքում եպիսկոպոսաց համաժողովը, անհրաժեշտ համարելով նման հարցերի հանգամանալից քննարկումը եպիսկոպոսական ժողովների ընթացքում, դիմեց Նորին Սրբությանը՝ խնդրելով երկամյա պարբերականությամբ եպիսկոպոսական ժողով հրավիրել՝ քննության առնելու Հայ եկեղեցուն հուզող առկա խնդիրները եւ դիրքորոշում ճշտելու դրանց վերաբերյալ, ինչպես նաեւ Մայր աթոռում ստեղծելու եպիսկոպոսական ժողովի աշխատանքները համակարգող գրասենյակ:

Վեհափառ Հայրապետը փակման խոսքում իր գնահատանքը բերեց եպիսկոպոսաց համաժողովի կազմակերպիչ հանձնախմբին՝ գոհունակություն հայտնելով համաժողովի աշխատանքների արդյունավետ անցկացման համար, եւ տվեց հայրապետական իր օրհնությունը՝ եպիսկոպոսական ժողովներ գումարելու եւ Մայր աթոռում համապատասխան գրասենյակ ստեղծելու առաջարկին:

Գրասենյակի վարիչ-տնօրեն նշանակվեց Վիրահայոց թեմի առաջնորդ Տ. Վազգեն եպս. Միրզախանյանը:

Եպիսկոպոսաց երկօրյա համաժողովն ավարտվեց միասնական աղոթքով:

ՄԱՅՐ ԱԹՈՌԻ ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳ

Մահափորձ Միխայիլ Սաակաշվիլու դեմ

ԹԲԻԼԻՍԻ, 29 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Այսօր Զուգդիդում մահափորձ է կատարվել Վրաստանի «Ազգային շարժում» աջ արմատական ընդդիմադիր կուսակցության ղեկավար Միխայիլ Սաակաշվիլու դեմ: Ոչ ոք չի տուժել:

Սաակաշվիլին ընտրողների հետ հանդիպում էր անցկացնում քաղաքի փողոցներից մեկում: Մեծ արագությամբ բազմության մեջ է մտել մի «Օպել» ավտոմեքենա, որից դուրս են նետվել զինված անձինք եւ փորձել կրակել Սաակաշվիլու վրա: Թիկնապահները կանխել են ողբերգությունը եւ զինաթափել հարձակվողներին, որոնց հաջողվել է փախչել:

Ամենաավերիչ հրդեհները Կալիֆոռնիայի պատմության մեջ

ԼՈՍ ԱՆՋԵԼԵՍ, 29 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Փորձագետների կարծիքով, առաջիկա 12 ժամերը Հարավային Կալիֆոռնիայի լեռնոտ շրջանների բնակավայրերի համար վճռական կլինեն կրակի դեմ մղվող պայքարում: Այնտեղից ընդհանուր առմամբ տարահանվել է ավելի քան 80 հազար մարդ:

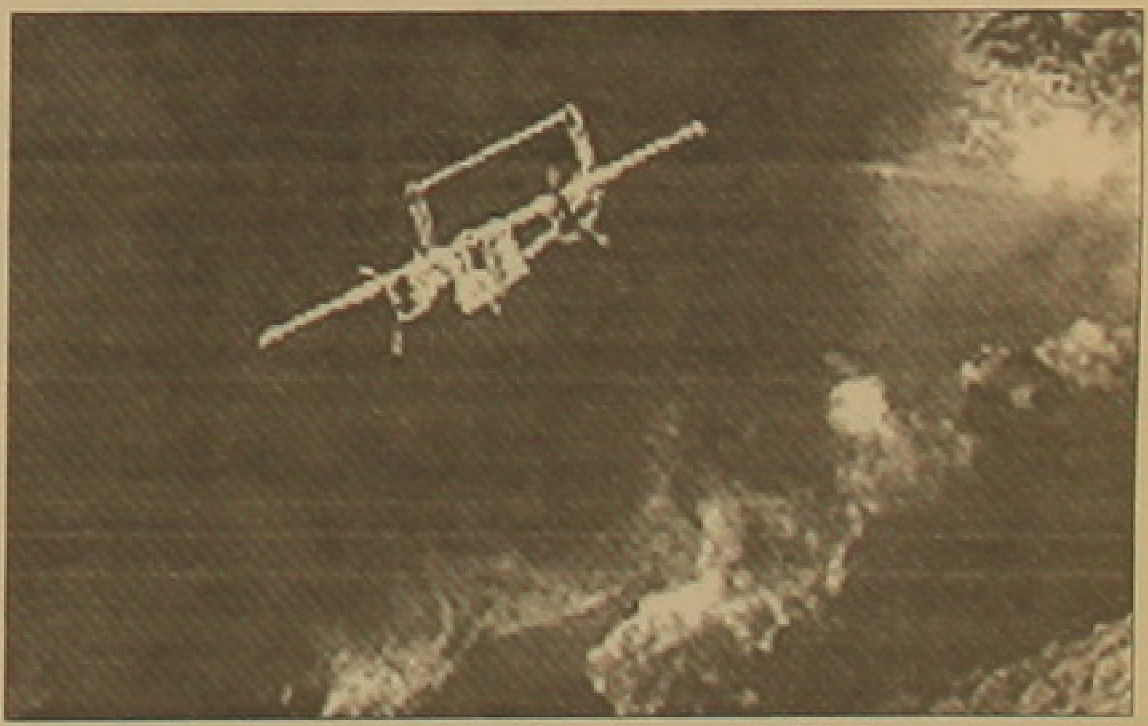

Կալիֆոռնիայի հարավում անտառային հրդեհների դեմ պայքար են մղում 11 հազար հրշեջներ, բայց իրադրությունը բարեշրջել առայժմ չի հաջողվում: Դրանք արդեն պաշտոնապես ճանաչվել են որպես ամենաավերիչ հրդեհները Կալիֆոռնիայի պատմության մեջ, այս պահին հասցված վնասի արժեքը գնահատվում է երկու միլիարդ դոլար: Պաշտոնապես հայտարարվել է, որ հրդեհների զոհ է դարձել 16 մարդ, ոչ պաշտոնական գնահատականներն էապես ավելի մեծ թիվ են հայտնում: Կրակից ոչնչացել է մեկուկես հազար տուն:

Բարդ իրավիճակ է ստեղծվել հրդեհների օղակով շրջապատված Սան Դիեգոյում: Քաղաքի ավելի քան 30 հազար բնակիչներ մնացել են առանց էլեկտրականության, իսկ օդի ծխոտվածությունն այնքան ուժեղ է, որ մեքենաներն ստիպված են երթեւեկել միացված ցոլալապտերներով:

Օրական 33 հարձակում կոալիցիոն ուժերի դեմ

Ըստ CNN հեռուստակայանի, Իրաքում կոալիցիոն ուժերի դեմ օրական միջին հաշվով 33 հարձակում է կատարվում: Երեկ տեղի ունեցած հարձակումներից ամենից հստակնշականը Բաղդադի հյուսիսում ամերիկյան 4-րդ հետեւակային զորախմբի դեմ կատարվածն էր, որի արդյունքում սպանվեցին ամերիկացի 25 զինվորներ, երբ պայթեցվեց նրանց հրասայլը: Այսպիսով, միեւնույն աղբյուրի հավաստմամբ, մայիսի 1-ին՝ պատերազմական գործողությունների ավարտը հայտարարելուց հետո, Իրաքում կոալիցիոն բանակի զոհված զինվորների թիվը հասավ 117-ի, այնինչ բուն պատերազմական գործողությունների ժամանակ նրանց զոհվածների թիվը 115 էր:

Երեկ, Միջազգային կարմիր խաչից հետո, «Բժիշկներ առանց սահմանի» կազմակերպության ներկայացուցիչն էլ հայտարարեց, թե ստիպված են կրճատել Իրաքում տեղակայված իրենց աշխատակիցների թիվն՝ ապահովական նկատառումներով:

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 27

Ըստ տուժողների՝ մահապատիժն անգամ պահբեկիչների համար քիչ կլիներ

Երեկ Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ համայնքների առաջին ատյանի դատարանում շարունակվեցին «Հոկտեմբերի 27»-ի գործով դատավարության եզրափակիչ ճառերը: Մեղադրողի կողմի ճառերից հետո դատարանը լսեց ներկայացած մի քանի տուժողների խոսքը:

Մասնավորապես երեկ դատարան էին ներկայացել տուժողներ Արամայիս Բարսեղյանը, Անդրանիկ Մանուկյանը, Գրիգոր Հարությունյանը, Հերմինե Նաղդալյանը, Արմենակ Արմենակյանի այրի Արմենուհի Արմենակյանը եւ ուրիշներ:

Ինչպես եւ ենթադրվում էր, տուժողները պահանջեցին հնարավոր ամենածանր պատիժը: Չնայած Հայաստանը վավերացրել է 6-րդ արձանագրությունը, որի համաձայն մեր հանրապետությունում այլեւս մահապատիժ չի իրականացվի, տուժողներից ոմանք, այնուամենայնիվ, գտնում էին, որ մահապատիժն անգամ քիչ կլիներ 1999 թվականի հոկտեմբերի 27-ի պահբեկչության իրականացման համար:

Անդրադառնալով Արմենակ Արմենակյանի սպանության, ըստ էության, այդպես էլ առեղծված մնացած հանգամանքին, Արմենակյանի այրին գտնում էր, որ պատիժը պետք է լինի համարժեք, իսկ ստացվող վճիռը, ինչպիսին էլ լինի, քիչ է:

Բնական է, որ պահբեկչության օրն Ազգային ժողովի դահլիճում գտնվածները եւ Հունանյանի խմբի կրակոցներով սպանվածների իրավահաջորդները չեն համաձայնում անգամ ցմահ բանտարկության պատժին: Միեւնույն ժամանակ դատարան ներկայացած տուժողներից ոմանք նշեցին, որ «27»-ի գործի պատճառով 6-րդ արձանագրության վավերացման հետաձգումը զգալի վնասեց Հայաստանի շահերին:

Այսօր եւս դատարանը կլսի տուժողների, նրանց իրավահաջորդների ճառերը:

Ա. Հ.

Ամբաստանյալների ցուցմունքներն ավարտվեցին

Ըստ Կարինե Նաղդալյանի՝ եղբորը սպանել են իշխանությունը թուլացնելու համար

Շարունակվում է Տիգրան Նաղդալյանի սպանության գործի դատավարությունը: Ցայսօր երբեւէ չէր եղել, որ դատական նիստն սկսվեր ճիշտ ժամանակին: Երեկ նույնպես բացառություն չէր, քանի որ դատավոր Սարո Արամյանը բարեհաճեց դատարանի դահլիճ մտնել գրեթե մեկ ժամ ուշացումով:

Ցուցմունք տալու հերթը ամբաստանյալ Խաչիկ Սիագինյանինն (Հովհաննես Հարությունյանի բարեկամը) էր: Սիագինյանը պնդեց նախաքննական ցուցմունքները, հրաժարվելով դատարանում ցուցմունք տալ: Ամբաստանյալը չցանկացավ նաեւ պատասխանել որեւէ մեկի հարցին, ասելով, թե պատասխանելու բան էլ չկա:

Ինչպես եւ սպասելի էր, մեղադրող Ջելիմ Թադեւոսյանը միջնորդեց հրապարակել Խաչիկ Սիագինյանի նախաքննական ցուցմունքների արձանագրությունը: Սիագինյանի պաշտպան Ալբերտ Քարամյանը միջնորդեց հրապարակել միայն այն ցուցմունքները, որոնք վերաբերում են մեղադրանքի ծավալին:

Արմեն Սարգսյանի պաշտպան Ռոբերտ Գրիգորյանն էլ իր հերթին միջնորդեց, որ հրապարակվեն եւ հետազոտվեն Խաչիկ Սիագինյանի բոլոր ցուցմունքները՝ ընդհանուր պատկերացում կազմելու եւ գործի քննության համար:

Ինչեւէ, դատարանը որոշեց բավարարել մեղադրող կողմի միջնորդությունը եւ հրապարակել միայն առաջադրված մեղադրանքին վերաբերող ցուցմունքները: Ըստ հրապարակվածի, Խաչիկ Սիագինյանը 2003 թ. մարտի 5-ին տեղեկանալով, որ խուզարկություն է կատարվում իր տան հարեւանությամբ գտնվող Հովհաննես Հարությունյանին (Սեթին) պատկանող խանութում, գնում է Սեթենց տուն, այնտեղ տեղեկանում, որ տանը եւս խուզարկություն է կատարվել:

Ենթադրելով, որ հետախուզման մեջ գտնվող Սեթը կարող է թաքնվել իր հորաքրոջ տղա Նշանի տանը, Սիագինյանը գնացել է այնտեղ, հանդիպել Սեթին, առաջարկել է հանձնվել: Սեթը բացատրել է, որ Նաղդալյանի սպանությունից տեղյակ չէ: Սիագինյանն Սեթից տեղեկությունները փոխանցել է Հարությունյանի կնոջը՝ Գայանե Մելքոնյանին, վերջինից էլ՝ Սեթին:

Երկրորդ անգամ Նշանենց տուն գնալով, Սիագինյանն Սեթին է փոխանցել կնոջ ասածները, թե գյուղից (Արարատից) ասել են, որ սպանությունն Սեթը վերցնի իր վրա: Արարատից հայտնել են նաեւ, որ եթե Նշանենց տանն ապահով չէ, Սեթին կարող են թաքցնել Վազգեն Սարգսյանի սենյակում:

Հրապարակված ցուցմունքների կապակցությամբ Արմեն Սարգսյանի պաշտպան Ռոբերտ Գրիգորյանը հայտարարեց, որ այդ ցուցմունքներում կան հակասություններ եւ չպարզաբանված անորոշություններ, որոնց վերաբերյալ հարցերին, սակայն, ամբաստանյալը չցանկացավ պատասխանել:

Այնուհետեւ Խաչիկ Սիագինյանի պաշտպան Ալբերտ Քարամյանը միջնորդեց դատարանին փոխել իր պաշտպանյալի նկատմամբ ընտրված խափանման միջոցը, այսինքն՝ կալանքը: Սիագինյանի մեղավորությունն, ըստ էության, այն է, որ նա տեղյակ լինելով հետախուզվող Սեթի գտնվելու վայրի մասին, չի հայտնել:

Բնականաբար, միջնորդությանը դեմ էր մեղադրող կողմը: Միջնորդությունը տվյալ փուլում նպատակահարմար չհամարեց նաեւ տուժողի իրավահաջորդ Կարինե Նաղդալյանը:

Դատավոր Սարո Արամյանը մերժեց միջնորդությունը: Այնուհետեւ ցուցմունք պիտի տային գործով ամբաստանյալներ, բայց կալանքի տակ չգտնվող Նշան Սուրադյանը, Արմեն Մանասյանը եւ Խաչիկ Մելքոնյանը: Նշան Սուրադյանը եւ Արմեն Մանասյանը հրաժարվեցին ցուցմունք տալուց, ուստի հրապարակվեցին նրանց նախաքննական ցուցմունքները: Նշենք, որ Նշան Սուրադյանը մեղադրվում է հետախուզվող Հովհաննես Հարությունյանին, իսկ Արմեն Մանասյանը, զենքը թաքցնելու համար:

Ինչ վերաբերում է Խաչիկ Մելքոնյանին, ապա նա ցուցմունք տվեց, որ Հովհաննես Հարությունյանը 3 օր թաքնվել է Նշանենց տանը: Այնուհետեւ Նշանը նրան բերել է Խաչիկ Մելքոնյանի տուն:

Երեկվա դատական նիստում խոսեց նաեւ տուժողի իրավահաջորդ Կարինե Նաղդալյանը: Նա ներկայացրեց արդեն մեզ հայտնի պատմություն: Իսկ թե որն է Տիգրան Նաղդալյանին սպանելու պատճառը, Կարինե Նաղդալյանը կարծիք հայտնեց, որ սպանությունը կատարվել է իշխանությունը թուլացնելու համար:

Այսօր դատական նիստին կներկայանան վկաներ, քանի որ արդեն ավարտվեց այս գործով 13 ամբաստանյալների հարցաքննությունը:

ԱՂԱՎՆԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Ու՞ր է հասել մարդկանց անվստահությունը

Երեկ երեկոյան պոլիկլինիկայի մի համակրելի աշխատակցուհի (այդպես ներկայացավ) շենքերի բնակիչների առողջական վիճակի, ինքնազգացողության հաշվառում էր անցկացնում: Երեւանի Արաբկիր եւ Կենտրոն համայնքները սնուցող ջրատարի վթարը կիրակի օրվանից բնակչությանը խուճապի էր մատնել: Մամուլի եւ հեռուստատեսության ահազանգերը՝ ջուրը բացառապես միայն տեխնիկական նպատակներով օգտագործելու մասին, ավելի էին շփոթեցրել մարդկանց: Քաղաքի տարբեր տեղերից զանգում են միմյանց՝ զգուշացնում, որ ջուրը չխմեն, եւ նույնիսկ միրգ ու բանջարեղեն չլվանան:

Վթարի մասշտաբների եւ ջրի որակի ջրմուղ-կոյուղու տեղեկությունները, մանավանդ եռացրած վիճակում անգամ ջուր չօգտագործելու մասին հորդորը, ավելի անհանգստացնող էին: Ջուր չլինելու դեպքում մարդիկ այլընտրանք չունեն, էլեկտրաէներգիա չէ, որ նավթն ու գազը փոխարինի կամ մոմը: Դիմանալ չի լինի, չնայած ջրմուղից խորհուրդ տվին մի երկու օր դիմանալ: Ջրի այլընտրանքը խանութներում վաճառվող «Նոյ», «Բոնակուա», «Ապարան», «Բյուրեղ» եւ այլ աղբյուրի բնական ջրերն են:

Երեկոյան, տունդարձին հիշեցի, որ տանը խմելու ջուր փաստորեն չկա: Մի քանի խանութ մտա, ոչ մի տեղ «Ջերմուկ» չկար: Վաճառողուհին տարիների հմուտ փորձառությամբ ու թեթեւ հեգնանքով շպրտեց. «Մաֆիա է, մաֆիա: Ամբողջ օրը միայն «Նոյ» ու «Ջերմուկ» եմ վաճառել: Մի քանի ամսվա «Նոյ» ունեինք, լրիվ վաճառեցի»:

Պոլիկլինիկայի աշխատակցուհին արագ-արագ բլոկնոտում դատարկ թղթին ինչ-որ բան է նշում (նշե՞ց արդյոք), ոչ բնակչի անուն, ոչ հասցե, քանի հոգի են ընտանիքում, բողոքներ ունեցել են, թե ոչ: «Մարքովի պատմություն է», ասաց բնակիչներից մեկը: «Չէ, ինչ եք ասում, արդեն մի քանի մարդ մեզ է դիմել աղեստամոքսային խանգարումներից», պատասխանեց աշխատակցուհին: «Հա, մենք միայն «Ջերմուկ» ենք խմում», շարունակեց բնակիչը: «Չէ, ինչ «Ջերմուկ», սուրճը կամ երեխայի կերը հո դրանով չեք եփի», «Նոյ» օգտագործեք: «Նոյն» եք ռեկլամում», ասաց կինը:

Հետաքրքրության համար խանութներով շրջեցի. «Նոյի» ի՞նչ առեւտուր էր: Խանութի ներսում «Նոյի» հինգ լիտրանոց պոլիէթիլենային առատ շշեր են շարված, դրան դիմաց՝ փողոցի վրա՝ նույնպես: Մեկ լիտրանոց 90 դրամանոց «Նոյն» արդեն 200 դրամ է դարձել: Ի՞նչ փող են աշխատում: Որեւէ բանի դեֆիցիտի հետեւանքը թանկացումն է: Այսպես, ջրի թանկացումն սկսվեց «Նոյից» ու երեւույթի հետ հաշտեցումը նույնպես: Ջրմուղից հիշեցրին, որ վթարի պատճառը խողովակաշարի մաշվածությունն է, իսկ փոխելու համար շատ մեծ գումարներ են պետք: Եվ որովհետեւ ջրի այլընտրանք չկա («Նոյը» թանկ է), բնակիչները դաս կառնեն ու ժամանակին կվճարեն, ու ջրի թանկացման հեռանկարից էլ չեն սարսափի կամ ըմբոստանա:

Ինչ աստիճանի է հասել մարդկանց անվստահությունը, պարոնայք իշխանավորներ, որ նույնիսկ այսպիսի պատահարներին չեն հավատում: «Մաֆիա է, հիմա էլ ջրատար խողովակներն են պայթեցնում: Մոռացե՞լ եք 1993-94 թվերը, նավթի ու սալյարկայի մաֆիան շաբաթը մեկ տարածում էր, թե Մառնեուլի շրջանում թուրքերը գազատար խողովակ են պայթեցրել...»:

Հիմա ի՞նչ անենք. ջուր խմե՞նք, թե՞ չխմենք:

Մ. ԲԱԴԱԼՅԱՆ

«ԳՈՒՅՔ՝ ՊԱՐՏՔԻ ԴԻՄԱՑ»

«Մարսի» կառավարիչ ընկերությունը որոշված է

Երեկ հայտնի դարձավ «Գույք պարտքի դիմաց» համաձայնագրով Ռուսաստանի սեփականությանն անցած ձեռնարկություններից «Մարս» գործարանի կառավարիչ ընկերությունը: Դա «Ռադիոէքսպորտ» արտաքին-տնտեսական միավորումն է: Վերջինիս գլխավոր տնօրենի տեղակալ Անատոլի Դյակովը եւ գործարանի նոր գլխավոր տնօրեն Ռադիկ Վանունցը երեկ հանդիպեցին լրագրողների հետ:

Անատոլի Դյակովը տեղեկացրեց, որ «Ռադիոէքսպորտը» ստեղծվել է 1963-ին: Այդ ժամանակվանից ի վեր ձեռնարկությունը նոր տեխնոլոգիաներ էր ներմուծում արտերկրից եւ արտահանում այստեղ արտադրված էլեկտրոնային սարքավորումներ եւ այլ տեխնոլոգիաներ: «Ռադիոէքսպորտի» գործունեությունը հիմնականում առնչվում էր ԽՍՀՄ պաշտպանական ձեռնարկություններին, այդ թվում հայկական «Հրազդանմաշ», «Էլեկտրոն», ԵրՄՄԳՀԻ «Մերգելյան» գործարաններին: «Ռադիոէքսպորտի» փոխտնօրենը հայտնեց, որ «Մարսն» իր ներկայացրած ընկերության կառավարմանն է անցել համաձայն Ռուսաստանի գույքային հարաբերությունների նախարարության որոշման:

Ինչ վերաբերում է «Մարսում» իրականացվելիք ծրագրերին, ապա ո՛չ Անատոլի Դյակովը, ո՛չ Ռադիկ Վանունցը, ըստ էության, ոչինչ չասացին: Անատոլի Դյակովը նշեց, որ բիզնես-պլանը պատրաստ է, բայց մինչեւ տարեվերջ պետք է լինի ավելի կոնկրետ բիզնես-պլան, որից հետո էլ կասվի, թե ինչ է կատարվելու գործարանում առաջիկա ժամանակաշրջանում: Չնշվեցին որեւէ ժամկետ, ներդրումների ծավալներ, չասվեց, թե ինչ արտադրանք է նախատեսված թողարկել:

«Մարսի» գլխավոր տնօրենը միայն հայտնեց, որ ներկայիս խնդիրը ձմռանը նախապատրաստվելն է: Այսինքն՝ տանիքները, էլեկտրական եւ ջեռուցման ցանցերը նորոգելը: Այս պահին աշխատում է մոտ 240 մարդ, որն աշխատակիցների ընդհանուր թվի 10 տոկոսից էլ պակաս է: Ռադիկ Վանունցը չբացառեց նաեւ, որ բացի ռուսական պատվերներից, ձեռնարկությունն ընդունի պատվերներ այլ երկրներից: Նա խոստացավ, որ ժամանակ առ ժամանակ կհանդիպի լրատվամիջոցների ներկայացուցիչների հետ եւ կներկայացնի արդեն կատարված աշխատանքի արդյունքները:

Ա. Մ.

Մեծ Բրիտանիայի դեսպանը մեդալներ հանձնեց պատերազմի հայ վետերանին

ԵՐԵՎԱՆ, 29 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հոկտեմբերի 29-ին Հայաստանում Մեծ Բրիտանիայի դեսպան Թորդա էբոթ Ուոթը 1939-45 թթ. պաշտպանության եւ պատերազմին մասնակցության մեդալներ հանձնեց Հարություն Շիխլանյանին, որը երկրորդ համաշխարհային պատերազմի ժամանակ ծառայել է Բրիտանական Թագավորական ռազմաօդային ուժերում:

Հարություն Շիխլանյանը ծնվել է 1923 թ. Երուսաղեմում, ուր նրա ընտանիքը գաղթել է 1915 թ.՝ Օսմանյան Թուրքիայում Հայոց ցեղասպանության հետեւանքով: 1943-1946 թթ. ծառայելով Բրիտանական Թագավորական ռազմաօդային ուժերում, նա զբաղվել է թիրախների օդային լուսանկարմամբ եւ դրանց վերլուծությամբ՝ հետագայում ռմբակոծություններ կատարելու նպատակով:

1963 թ.-ից Հարություն Շիխլանյանը բնակություն է հաստատել ԱՄՆ-ում, իսկ 2002 թ.-ից հիմնվել է Հայաստանում:

Ըստ Շիխլանյանի, բազմաթիվ տեղափոխությունների արդյունքում կորած իր զինվորական փաստաթղթերը գտնվել են միայն 2001 թ.՝ 96-ամյա մոր մահից հետո: «Եթե մայրս չլիներ, ես այդպես էլ այդ պարգեւները չէի ստանա», նշեց նա: Նա խորհրդանշական համարեց նաեւ այն փաստը, որ մեդալներն իրեն հանձնվեցին Հայրենիքում: «Ես հպարտ եմ իմ հայ լինելու համար եւ նրա համար, որ մասնակցություն եմ ունեցել երկրորդ աշխարհամարտում մարդկության անկախությանն ուղղված պայքարին», ասաց 80-ամյա վետերանը: Շիխլանյաննափսոսանք հայտնեց, որ այնքան երիտասարդ չէ, որպեսզի էական մասնակցություն ունենա նաեւ իր նորանկախ Հայրենիքի վերածննդի գործին:

«Հայկական ավիաուղիները» սնանկ է ճանաչվելու

ԵՐԵՎԱՆ, 29 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: «Հայկական ավիաուղիներ» ընկերությունը, ամենայն հավանականությամբ, մինչեւ տարեվերջ դատարանի որոշմամբ սնանկ է ճանաչվելու: Այս մասին հայտնեց ՀԱՈՒ-ի տնօրեն Արսեն Ավետիսյանը: Ըստ նրա, ընկերության գույքի հարցը կլուծվի սնանկացման մասին օրենքի համաձայն, որպեսզի ՀԱՈՒ-ն մեկ տարվա ընթացքում կարողանա փակել իր պարտքերը: Ա. Ավետիսյանի խոսքերով, առաջնահերթ խնդիրը աշխատավարձերի գծով պարտքերի մարումն է: Այս տարվա մարտ-ապրիլ ամիսների աշխատավարձը նոյեմբերին կվճարի ՀՀ կառավարությունը, իսկ ներկայումս ընկերությունը վճարում է հունիսի աշխատավարձը:

Ա. Ավետիսյանը տեղեկացրեց նաեւ, որ ՀԱՈՒ-ի աշխատակիցների 70%-ը արդեն կրճատվել է: Մնացել են 480 աշխատակիցներ, որոնք նույնպես կրճատվելու են:

Նշվեց նաեւ, որ դեռեւս «Արմավիա» ընկերության սեփական շարժակազմը չի բավականացնում չվերթեր իրականացնելու համար, եւ այդ ընկերությունն օգտվում է հիմնականում ՀԱՈՒ-ի փոքր ինքնաթիռներից:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԲ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս: 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ /հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ /հեռ. 529221
Լրագրողների սենեակ
/հեռ. 581841
Համակարգ. ծառայութիւն
/հեռ. 582483
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածքը
«Ազգ» թերթի

Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում

«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

«Իրեն կբելադրեն. «Լաւ է, որ փոքրիկներուդ հող տանիս»: «Իմ հայրենիք իմ ընտանիքն է, իմ ազգը՝ իմ զաւակներ: Երբ սպաննուիմ, թող իմ ընկերներս պահեն իմ զաւակները», պատասխանում է Նշանը», կարդում ենք «Գանձեր Վասպուրականի» գրքում: Խոսքը 1912-1913-ին Վանում հրատարակված «Վան-Տոսպ» թերթի առաջին խմբագիր Նշան Հակոբյանի մասին է, որ 1915-ին Վանի ինքնապաշտպանությանն էր մասնակցում: Այսօր նրա 85-ամյա որդին՝ Տիրայր Հակոբյանը, որ ապրում է Միացյալ Նահանգներում, երկու դուստրերի հետ Հայաստան է եկել հոր գերեզմանը

ընդունակութիւններու շնորհիւ կուսակցութեան վարիչներէն մին կ'ըլլայ: 1911-ին Ռամկավար Կուսակցութիւնը կը դնէ իր մամուլը: Ոչ ոք կը մօտենայ ելեքտրականութեամբ լեցուած խմբագրի աթոռին: Մէջտեղ կ'ելլէ Նշան: Կ'ստանձնէ խմբագրի պաշտօնը»: 2 տարի խմբագրել է «Վան-Տոսպ»-ը, երկար ծածկանունով թղթակցել Բոստոնում լույս տեսնող «Ազգ»-ին:

Հոր սպանությունից հետո ընտանիքը գնացքով գնացել է Պոլիս, այնտեղից՝ նավով Ամերիկա: «Մեզ փնտրում էին. տղաներին այդ ժամանակ չէին թողնում երկրից դուրս գալ, որպեսզի բանակում ծառայեն: Մորս,

Կինը շոտլանդացու եւ իռլանդացու խառնուրդ է եղել՝ հայտնի Բերսի Ռոսսի ընտանիքից, որ առաջին անգամ ասեղնագործել է Ամերիկայի դրոշը:

«Չորս եղբայրներից միայն ես եմ, որ հայի հետ չեմ ամուսնացել: Սկզբում մայրս շատ հավանեց կնոջս, հետո ասաց՝ ինչու հայ աղջիկ չես գտել», հիշում էր Տիրայրը: «Տեսնո՞ւմ ես՝ Բերսին եւ Բարբարան հայի ժպտացող մուգ աչքեր ունեն, դեմքով ինձ պես միջինարեւելցի են: Բնավորությամբ էլ լրիվ իմ կողմն են»: Հետո հիշեց, որ կինը՝ Շերլին, շատ պայծառ ու խելացի էր: «Մայրս համալսարանական թերթի առաջին

«Վան-Տոսպի» խմբագրի ժառանգները 80 տարի անց այցելում են հայրենիք

գտնելու: Վանի բարբառը հազիվ է հիշում, մինչ դուստրերն ընդհանրապես հայերեն չեն խոսում:

Հակոբյանների ընտանիքը քիչ է տարբերվում այն հայերից, որ մի կերպ հասել են օտար ափեր՝ գոյությունը պահպանելու: «Հայաստանից Ամերիկա մեկնեցինք 1923-ին: Միայն այս ու այն պատի տակ ընկած երեխաների ու ծերերի դիակներ եմ հիշում», զրույցի ժամանակ ասաց Տիրայր Հակոբյանը: Այն, ինչ տպավորվել էր 5-ամյա Տիրայրի մեջ, 80 տարի անց նա լավ հիշում էր: Հիշում էր նաեւ, որ այստեղ իր համար փոս էին փորում, որովհետեւ տենդի մեջ էր, ծնողներն էլ կարծում էին՝ մահացել է:

Հայրն ու մայրը Վանից են: Սկզբում ուսուցիչ, ապա թղթակից ու խմբագիր հորը նա գրեթե չի հիշում, միայն գիտի, որ ամուսնացել է մոր՝ Հռանուշի հետ: 1917-18-ին բռնագաղթել են Երեւան, ապա՝ Նոր Բայազետ (Գավառ), ուր եւ Ժիրայրից, Հրայրից ու Նորայրից հետո ծնվել է չորրորդ որդին՝ ինքը՝ Տիրայրը:

1921 թվականին Նշան Հակոբյանը սպանվում է: Երվանդ Տեր-Մկրտչյանի «Գանձեր Վասպուրականի» գրքում նրա մասին գրված է. «Խորհրդաւոր (գուցէ եղբայրասպան) գնդակէ մը կ'սպաննուի Դամարլուի կռիւներուն մէջ»: Որդին այլ կարծիքի է. «Հորս մեջքից սպանեցին: Նախանձն էր պատճառը, որովհետեւ նախապես դաշնակ էր, հետո ռամկավար դարձավ»: Մայրը գիտեր՝ ով է սպանել, բայց չէր ասում: Այնինչ Երվանդ Տեր-Մկրտչյանն իր վերոհիշյալ գրքում չի հիշատակում նախապես նրա դաշնակցական լինելու մասին: Իսկ Արշակ Դարբինյանն իր «Հայ ազատագրական շարժման օրերէն» գրքում ավելացնում է, որ Նշան Հակոբյանը եղել է նաեւ ցեղասպանությունից հետո Երեւան տեղափոխված «Վան-Տոսպի» խմբագիր:

Երվանդ Տեր-Մկրտչյանը Նշան Հակոբյանի մասին գրում է. «Ունէր հաստատուն կամք, համեստ բնաւորութիւն, լայն ճակատ, ժպտուն երես, սիրուն աչքեր, անուշ լեզու: Ուսուցիչ: Թղթակից: Խմբագիր: Նահատակ: Տակաւին ուսանող՝ կը միանայ Ռամկավար Կուսակցութեան եւ իր

մորաքրոջս, նրա երկու դուստրերի, քեռուս կնոջ ու տատիս հետ Ամերիկա գնացինք 4 եղբայրներով: Մի կերպ թաքնվել էինք աղջիկների մեջ»:

Ամերիկայում նրանց դիմավորել ու խնամել են մորեղբայրները: Ինչպես ամենուր, այնպես էլ այստեղ հայերը գտել են հայկական իրենց փոքրիկ շրջանակը: Վանեցիներով հավաքվել, հայկական երգեր ու զրույցներ են արել: «Մորս աչքերը փայլում էին, երբ վանեցու բարբառով էր խոսում: Դա լրիվ այլ լեզու էր»: Զարմիկներից մեկն էլ ամբողջ օրը պատերին նկարում եւ Վանի երգերից էր երգում:

Միացյալ Նահանգներում ընտանիքն աշխատում էր: Մայրը օրվա ընթացքում գործարանում էր աշխատում, գիշերները՝ տանը, եղբայրները՝ մթերային խանութում: Սկզբում Տիրայրը միայն տնային գործեր էր անում, մի քիչ մեծացավ, սկսեց նաեւ դրսում աշխատել. գնացքներում կամ ավտոբուսներում ուղեւորների կոշիկներն էր փայլեցնում եւ թերթ վաճառում: Կամաց-կամաց երբեմնի խմբագրի ընտանիքը սկսեց մանր առեւտուր անել:

«Կնոջս հետ Լաս Վեգասում ենք ամուսնացել», հիշեց Տիրայր Հակոբյանն ու ժպտաց: «Ես խաղամոլ էի, աշխատել չէի ուզում: 750 դոլարից մոտս 25 դոլար մնաց: Այդպես էլ ամուսնացանք: Ու 53 տարի միասին ապրեցինք»:

կին խմբագիրն էր», հանկարծ ասաց աղջիկներից մեկը:

Ինչպես ասվեց, այս անգամ Հայաստան եկել էին Նշան Հակոբյանի գերեզմանը գտնելու: «Նոր Բայազետում (Գավառ) հայրիկիս գերեզմանը կը փնտրեի: Հին շիրիմներն այնքան կոտրտված էին, չկարողացանք գտնել: Եկեղեցի գացինք: Մեսրոպ Աշճյան սրբազանը, որի հետ օդանավում ծանոթացանք, հոգեհանգիստ մատուցեց», պատմում էր Տիրայրը: Կարծում էի՝ պզտիկ տեղ մըն է Գավառը, որովհետեւ մայրս միշտ կըսէր՝ Նոր Բայազետ ծնած ես, բայց քարտեզի մեջ այն չէի գտնում:

Տիրայրի դստեր համար Գավառը մի փոքր գյուղ էր, ուր զարմանալի էր, որ համալսարան կար:

Դուստրերը հայերի եւ Հայաստանի մասին պատմությունները տատից են լսել: «Մենք այստեղի մարդկանց շատ սիրեցինք, բնավորությամբ հանգիստ ու լավն են: Մեր երեխաների հետ մյուս տարի անպայման նորից ենք գալու», հավաստիացնում էին Բերսի Ռոսս եւ Բարբարա Լիին Հակոբյանները: «Այո, պապիկին արդեն չորս թոռնիկներուս հետ կու գանք, նաեւ Ղարաբաղ պիտի երթանք», հաստատեց հայրը եւ ավելացրեց. «Հորս գերեզմանը չգտանք, բայց մեր հայրենիքը վերագտանք»:

ԹԱՄԱՐ ՄԻՆԱՍՅԱՆ

ՄԻՋՊԵՏԱԿԱՆ

Հայ-հունական համագործակցություն տնտեսական բնագավառում

«Անցյալում համագործակցել ենք, համագործակցում ենք եւ կհամագործակցենք», երեկ լրագրողների հետ հանդիպման ժամանակ ասաց Հունաստանի փոխարտգործնախարար Յուանիս Մակրիոտիսը: Ըստ նրա, հարաբերությունները երկու պետությունների գործարարների միջեւ շատ բարձր մակարդակի վրա են:

Այսօրվա տվյալներով երկու երկրներում էլ հույն եւ հայ համայնքների ներկայացուցիչների թիվը 5000-8000 է: Հայերը հիմնականում բնակվում են Սալոնիկ եւ Աթենք քաղաքներում, հույները՝ Ալավերդի: Փոխարտգործնախարարի խոսքերով՝ հայկական համայնքը Հունաստանում եւ հունական համայնքը Հայաստանում երկու հանրապետությունների համագործակցության կամուրջ են:

Հոկտեմբերի 28-ին հունական ազգային տոն է. այդ օրը հույն ժողովուրդը «ոչ» ասաց ֆաշիզմին եւ նացիզմին: «Գիտենք, որ 1940-ին հայերը Հունաստանում մեզ հետ պայքարեցին: Հայաստանը մեզ համար ընկեր եւ բարեկամ երկիր է, այդ պատճառով որոշեցինք տոնը նաեւ Հայաստանում նշել», ասաց Յ. Մակրիոտիսը:

Նա Հայաստանի հետ համագործակցության երեք հիմնական ոլորտներ նշեց: Առաջին երկուսը վերաբերում էին բժշկությանը: Վերջերս Ալավերդիում հունական կառավարությունը բժշկական կենտրոն հիմնեց: Այս այցի շրջանակներում 3 տոննա դեղորայք է բերվել հիվանդանոցի համար: Իրականացվում են նաեւ հայ բժիշկների մասնագիտացման ծրագրեր Հունաստանի բժշկական կենտրոններում: Այնտեղից սարքավորումներ կուղարկվեն, ինչպես նաեւ մասնագետներ կգան Հայաստան՝ դասընթացներ անցկացնելու:

Երրորդ ծրագիրը կսկսվի 2004-ից, երբ կլինի երիտասարդների մասնագիտացում Հունաստանում եւ աջակցություն փոքր ներդրումների համար: Ծրագրի իրականացման համար բանակցություններ կլինեն հայկական կառավարության եւ հունական բանկի միջեւ:

Պրն Մակրիոտիսը Հայաստանում է սեւծովյան հանրապետությունների համագործակցության ծրագրի շրջանակներում: Նա արդեն եղել է Ուկրաինայում, շուտով կմեկնի Թբիլիսի եւ Բաքու: Այս առթիվ նա նշեց. «Թուրքիան ցանկանում է մտնել Եվրամիություն, դրա համար նա պետք է լավ հարաբերություններ ունենա հարեւան երկրների հետ: Կարծում եմ սա լավ ժամանակ է որոշ հարցեր լուծելու համար: Թուրքիան պետք է ապացուցի, որ պատրաստ է համագործակցության»:

«Արմենտելի» վերաբերյալ հունական կառավարության վերաբերմունքի մասին փոխարտգործնախարարը ընդամենը մի քանի խոսք ասաց. «Մենք գիտենք, որ «Արմենտելի» հետ կապված կան ինչ-ինչ պրոբլեմներ եւ հարցեր, այդ մասին զրուցել ենք ՀՀ վարչապետի հետ: Հուսով ենք այդ հարցերը կլուծվեն ՀՀ կառավարության եւ OTE-ի բանակցություններում»:

Նա իր խոսքը եզրափակեց օլիմպիական խաղերին Աթենք հրավիրելով. «Միասին պայքարենք համաշխարհային խաղաղության եւ կայունության համար», ասաց նա:

Թ. Մ.

«Կրեդիտ-Երեւան բանկը» հերթական վճարումը կիրականացնի իր ավանդատուներին

Հոկտեմբերի 28-ին ԿԲ խորհուրդը որոշում է կայացրել ապասառեցնել «Կրեդիտ-Երեւան բանկի» հետ պայմանագիր չունեցող թվով 94 ֆիզիկական անձանց ավանդները՝ մինչեւ 18.500-ական ԱՄՆ դոլար գումարի չափով:

Այդպիսով, առողջացման գործընթացի արդյունքում կբավարարվեն բոլոր ֆիզիկական անձ ավանդատուները մինչեւ 20.000 ԱՄՆ դոլարի սահմաններում: Հիշեցնենք, որ «Կրեդիտ-Երեւան բանկի» ավանդատուների թիվը կազմում էր մոտ 4000 հոգի:

Ավանդների վճարումը կիրականացվի հոկտեմբերի 30-ից սկսած:

ՀՀ ԿԲ մամուլի ծառայություն

Նոր փորձաքար պետական անվտանգության համար

Փորձագիտական երկօրյա սեմինարը՝ նվիրված այլընտրանքային ծառայության ՀՀ օրենքին, երեկ ավարտեց աշխատանքները: Ներկայացուցչական պատկառելի կազմով (Եվրախորհրդի, ԵԱՀԿ երեւանյան գրասենյակի ներկայացուցիչներ, ԱԺ պատգամավորներ) քննարկումը (երեկ արդեն՝ լրագրողների մասնակցությամբ), խնդիր ուներ քայլ առ քայլ հստակեցնելու օրենքի դրույթները, համադրելու միջազգային չափանիշների հետ, համեմատական վերլուծություն կատարելու:

ԵԽ համոզմունքների հիմնավորմամբ պարտադիր զինվորական ծառայության մերժման եվրոպական բյուրոյի պատվիրակ Ֆրիդհելմ Շնայդերը նշեց, որ օրենքի նախագիծը լուրջ թերություններ ունի, որոնք հակադրվում են եվրոպայի խորհրդի սահմանած չափանիշներին: Հակասություններից առաջինը վերաբերում է այլընտրանքային ծառայություն կատարելու դրդապատճառներին: Մեր օրենքի նախագծի համաձայն, այլընտրանքային ծառայության իրավունք կարող է ստանալ միայն զինակոչիկների սահմանափակ քանակ. միայն կրոնական այն կազմակերպությունների անդամները, որոնք գրանցված են օրենքով սահմանված կարգով: Եվրախորհրդի պահանջն է ընդլայնել այլընտրանքային ծառայության համակիրների շրջանակը: Ըստ այդմ, զինվորական պարտքից կարող են ազատվել նաեւ այն զինապարտները, ովքեր խղճի, էթնիկական, բարոյական, հումանիստ, փիլիսոփայական կամ այլ շարժառիթներով պայմանավորված, հրաժարվում են ծառայությունից: Եվ բացի այդ, մեր օրենքը մասնանշում է միայն գրանցված կրոնական կազմակերպություններին, մինչդեռ բոլորին պարզ է, որ Հայաստանում զինծառայությունից խուսափողների հիմնական զանգվածի «մատակարարը» «Եհովայի վկաների» համայնքն է, որը, սակայն, գրանցված չէ իբրեւ կրոնական կազմակերպություն:

Հակասությունների այս փունջն, իհարկե, մանրակրկիտ վերլուծվեց: Նույնիսկ նախկին խորհրդային Միության շատ հանրապետություններում այլընտրանքային ծառայության անցնելու հիմքերը շատ ավելի բազմաթիվ ու բազմաբնույթ են: ԱԺ փոխնախագահ Վահան Հովհաննիսյանը հավանական ու վտանգավոր համարեց այն իրողությունը, որ գրանցված կրոնական կազմակերպությունները կսկսեն մեկը մյուսի հետեւից բանակից ազատման տեղեկանքներ տալ նույնիսկ այն անձանց, ովքեր խղճի կամ հավատի հետ կապված խնդիրներ չունեն: Եվ ինչ երաշխիք, որ հատուկ այդ նպատակով արհեստականորեն չեն հիմնվի նոր կրոնական կազմակերպություններ: «Այդ իսկ նկատառումով, ես կարծում եմ, որ ավելի ճիշտ է գործ ունենալ անմիջականորեն անհատի, քաղաքացու հետ, այլ հարց է, թե ինչպես ճշտել՝ որքանո՞վ է նա անկեղծ իր դիմումի ու համոզմունքների մեջ»: Զինապարտի անկեղծության մեխանիզմները ոչ առաջարկվեցին, ոչ էլ որեւէ կոնկրետ վերլուծություն եղավ: Հավանաբար, դրանք ճշտելու համար դեռ ժամանակ ու փորձաքննություն է պետք:

Մյուս վիճարկվող դրույթը վերաբերում է այլընտրանքային ծառայության տեւողությանը: Օրենքի նոր նախագիծը սահմանում է 4 տարուց ավելի ժամկետ: Մի շարք այլ երկրների շարքում, ինչպես՝ Ուկրաինա (18-27 ամիս), Վրաստան (36 ամիս), Ուզբեկստան (18-24 ամիս), Էստոնիա (24 ամիս), Լիտվա (24 ամիս), Հայաստանն այլընտրանքային ծառայության տեւողության ամենաերկար ժամկետն է նախատեսում: Վահան Հովհաննիսյանը խնդրի լուծման ճկուն սանդղակ է առաջարկում. «Նրանց համար, ովքեր կոշտ եւ կտրուկ կհրաժարվեն պաշտպանության համակարգում ծառայությունից, կպահպանվի ծառայության 42-ամսյա ժամկետը: Իսկ այն զինապարտներին, ովքեր, այնուամենայնիվ, կգնան զինվորական ծառայության, թեկուզ առանց զենքի, կարելի է զիջումներ անել՝ ժամկետը հասցնելով 36 ամսվա»:

Օրենքի նախագծի ոչ միայն այս երկու, այլեւ շատ այլ դրույթներ տարամիտվում են եվրոպական սահմանանիշներից: Բացառապես միայն զինված ուժերում այլընտրանքային ծառայության անցնելը հակասում է ԵԽ սկզբունքներին: ՀՀ օրենքի նախագծով, այլընտրանքային ծառայությունը կարող է չեղյալ համարվել կամ սահմանափակվել պատերազմի ժամանակ, ինչն, ըստ եվրոպացիների, այլընտրանքային ծառայությունը մերժողների իրավունքների խախտում է:

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

Հայերը Յակուտիայում

Յակուտիայի (Սախա Հանրապետություն) մայրաքաղաք Յակուտսկի համալսարանի ամբիոնի վարիչ, պատմական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր Պավել Ղազարյանը հաստատվել է այդ երկրում երկու տասնամյակ առաջ: Նա Յակուտսկում մեծ հեղինակություն է վայելում: Լինելով այդ երկրում գոյություն ունեցող ոչ մեծ հայկական գաղութի ղեկավարը՝ նա ընդգրկվել է ազգային փոքրամասնությունների հարցերով զբաղվող կառավարական վարչության կազմում:

Ամեն անգամ, երբ նա ժամանում է Երեւան, բերում է իր հրատարակած գրքերը եւ հոդվածները (վերջին անգամ՝ տասն անուն աշխատություն), որոնց մեծ մասը վերաբերում է Յակուտիայի աքսորավայրերին, աքսորված քաղաքական ու մշակութային կարեւոր դեմքերին:

Լ. Ղազարյանը, որը եկել էր մասնակցելու Երեւանում բացված համահայկական համագումարին որպես Յակուտիայի հայերի ներկայացուցիչ, ինձ նվիրեց ռուսերեն գրված եւ Յակուտսկում հրատարակված մի հոդված, որը լույս էր ընծայել Սախա Հանրապետության ժողովուրդների գործերի եւ դաշնակցային հարաբերությունների նախարարությունը՝ «Յակուտիան մեր ընդհանուր տունն է» վերնագրով ժողովածուի մեջ: Պ. Ղազարյանը սկզբում գրում է սիբիրյան երկրի հետ հայ առեւտրականների կապերի մասին, որոնք սկիզբ են առել 17-րդ դարի 80-90-ական թվականներին: Այդ կապերն ավելի ամրապնդվեցին Արեւելյան Հայաստանը Ռուսաստանին միացնելուց հետո (1828 թ.):

Հայերը Ուրալյան լեռնաշղթայից դեպի արեւելք՝ մինչեւ Խաղաղ օվկիանոս հաստատվում էին երկու եղանակով: Առաջինը տնտեսական նպատակներն էին, նրանք աշխատում էին լեռնային արդյունաբերության մեջ եւ զբաղվում առեւտրով: Մյուսը հարկադիր էր՝ նրանց աքսորում էին մեծ մասամբ քաղաքական հանցանքներ գործելու համար:

Յակուտիայում հայերի հաստատմանը հատկապես նպաստում էր ոսկու արդյունաբերությունը: 1897 թ. Ռուսաստանում տեղի ունեցած մարդահամարի տվյալներով այդ երկրում ապրում էին 19 հայեր, որոնցից 17-ը տղամարդ, 2-ը՝ կին: 1904 թ. հեղափոխական շարժումների ժամանակ Յակուտիա աքսորված 57 քաղաքական կալանավորների մեջ եղել են երկու հայեր՝ Գեւորգ Վարդոյանցը (Թիֆլիսից) եւ Հովհաննես Պողոսյանը (Դաղստանի Դերբենդ քաղաքից): Նրանք դատապարտվել էին 12 տարվա տաժանակիր աշխատանքների: Բայց երկու տարի անց նրանց գործը կրկին քննվում է, նրանք ազատվում են եւ մեկնում եվրոպական Ռուսաստան: Հայերի առաջին ամուսնությունը տեղացու հետ տեղի է ունեցել 1909 թ., երբ քաղաքական կալանավոր Ղազար Մարտիրոսյանցն ամուսնանում է մի տեղացի կնոջ հետ եւ 1913 թ. ազատվելով, նրա հետ մեկնում է հայրենիք:

1917 թ. Փետրվարյան հեղափոխությունից հետո ժամանակավոր կառավարությունը արգելեց աքսորի դատապարտումը եւ կալանավոր հայերը վերադարձան հայրենիք:

Յակուտիայի հայ գաղութի պատմության երկրորդ շրջանը ընդգրկում է 20-րդ դարի 20-50-ական թվականները: Հայերը Սախա երկրում հայտնվում էին կամ որպես մասնագետներ, կամ էլ՝ կալանավորներ: Եթե 1924 թ. այդ երկրում կային 4 հայեր, ապա 1959 թ.՝ 259: Այդ ժամանակվա համար բնորոշ է եղել բարձր որակավորում ունեցող հայ մասնագետների ժամանումը Յակուտիա: Հայտնի դեմք է եղել Հովհաննես Մալոյանցը, որը հյուսիսյակուտյան գետային նավատորմիղի «Կաչուգ» նավի նավապետն էր, իսկ Վարսենիկ անունով մի հայ կին դարձել էր դպրոցի ուսմասվար:

Այդ տարիներին Յակուտիայի ամենանշանավոր հայերից էր կոմպոզիտոր Հրանտ Գրիգորյանը: Ավարտելով Մոսկվայի Պ. Ի. Չայկովսկու անվան կոնսերվատորիան՝ Հ. Գրիգորյանը, 34 տարեկան հասակում, մեկնում է Յակուտսկ որպես արդեն ճանաչված կոմպոզիտոր: Այդ երկրում ապրած 9 տարիների ընթացքում Հ. Գրիգորյանը ոչ միայն դարձավ յակուտական երաժշտության դասականը, այլեւ յակուտական երաժշտության շատ ժանրերի եւ յակուտական կոմպոզիտորական դպրոցի հիմնադիրն էր: Իր ստեղծագործությամբ, ըստ Լ. Ղազարյանի, նա յակուտական երաժշտական արվեստը բարձրացրեց նոր աստիճանի: Յակուտիայում մեծ համբավ ունեցող գրող Դ. Կ. Սիվցեւ-Սունրուն Օմոլլոնն այսպես է բնութագրել Հ. Գրիգորյանին. «Նա յակուտական երաժշտության մեջ դարձավ ավելի յակուտ, քան մենք՝ յակուտներս»:

Հայրենական մեծ պատերազմից հետո Հեռավոր Արեւելք աքսորված հայերի պատմությունը դեռեւս չի ուսումնասիրված: Դա կլինի այն ժամանակ, երբ հետազոտողների առջեւ բաց կլինեն ԽՍՀՄ ներքին գործոց եւ պետական անվտանգության նախարարությունների արխիվները: Պ. Ղազարյանը գտնում է, որ այդ տարիներին Յակուտիա աքսորված հայերի մեծագույն մասը բաղկացած է եղել գերմանական գերության մեջ եղածներից:

20-րդ դարի 60-ական թվականներից Յակուտիայում եղած հայերի համար սկսվում է նոր ժամանակաշրջան: 1958 թ. ԽՍՀՄ կոմկուսի քաղբյուրոյի հատուկ որոշմամբ Հայաստանի բնակիչներին թույլ է տրվում ժամանակավոր աշխատանքների համար մեկնել Յակուտիա: Դրանից հետո այդ երկրում հայերի թիվը սկսում է ավելանալ: Եթե 1970 թ. նրանք 388 հոգի էին, ապա 1989 թ.՝ 1138:

Հետո սկսվեց նոր ժամանակաշրջան՝ Սպիտակի երկրաշարժը, ԽՍՀՄ փլուզումը եւ հետո ՀՀՇ (Հայոց համազգային շարժում) կոչված արկածախնդիրների տիրապետությունը: Գործազրկության հետեւանքով տասնյակ հազարավոր հայեր կրկին բռնեցին արտագաղթի ճամփան: Շատ հայեր հասան նաեւ բեւեռային շրջանները: 1998 թ. Յակուտիա տեղափոխված հայերի թիվը հասավ 1610 հոգու (ըստ 2001 թ. տվյալների նրանց քանակը փոքր-ինչ նվազել է եւ հասել է 1574 հոգու): Բայց սրանք ճշգրտված թվեր չեն, քանի որ ավելի շատ հայեր չէին գրանցվում: Դրանց բոլորի թիվը հասել է 8000 հոգու:

Յակուտիայի հայերի 93 տոկոսը զբաղված է եղել շինարարական աշխատանքներում, մնացած երկու տոկոսը աշխատել է պետական ծառայություններում:

Առաջին հայկական կազմակերպությունը Յակուտիայում ստեղծվել է 1988 թ. դեկտեմբերի 10-ին: Դա Յակուտիայի հայերի միությունն էր, որը պետական մարմինների կողմից հաստատվեց 1992 թ. փետրվարի 20-ին: Միության նպատակն էր համախմբել հայերին, պաշտպանել նրանց քաղաքական իրավունքները, ծավալել բարեգործական աշխատանքներ: Յակուտիայի հայերի միության նախագահ հենց սկզբից ընտրվեց պրոֆ. Լ. Ղազարյանը եւ վերընտրվեց 1992, 1995 եւ 1998 թթ.:

Յակուտիայի հայերի միությունը մարդասիրական օգնություն է ցույց տվել Հայաստանին եւ Արցախին: 1989 թ. միության անդամների հավաքած փողերով Արցախի Շահումյանի շրջան է ուղարկվել 44 տոննա մթերք, հագուստ եւ կենցաղի առարկաներ, իսկ 1992-1993 թթ. դժվար ժամանակներում նրանք Հայաստան ու Արցախ են ուղարկել 2500 կգ դեղորայք եւ նյութական օգնություն են տվել 300 հայ ընտանիքների:

Ռուսաստանի հայերի միության հիմնադրումից հետո (2000 թ.) Յակուտիայի հայերի միությունը, որպես զուգահեռ կազմակերպություն, դադարեց գոյություն ունենալուց եւ ընդգրկվեց նրա մեջ շրջանային կազմակերպության իրավունքով:

ՎԱՐԴԱՆ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

Պատմական գիտությունների դոկտոր

Վահրամի որդի Վահանը եւ Վահանի որդի Վահրամը...

Հայր եւ որդի՝ ճանաչված բժիշկներ

Վահրամի որդի Վահանը ծննդավայրի միջնակարգն ավարտելուց հետո, 1939-ին ընդունվեց Երեւանի բժշկական ինստիտուտ: Օրեր հետո զորակոչվեց Կարմիր բանակ: Ծառայությունն սկսեց Ռեչիցայի գնդային դպրոցում: Հայրենական մեծ պատերազմը «դիմավորեց» Բելառուսիայի Մոգիլյով քաղաքում: Այստեղից՝ ուղիղ ռազմաճակատի առաջնագիծ: Դիվիզիան ընկավ շրջապատման մեջ, իսկ ինքը մարտական ընկերների հետ մնաց թշնամու թիկունքում եւ պատսպարվեց անտառներում, դարձավ պարտիզան: Քսանամյա Վահանին «վստահում» են պարտիզանական խմբի, հետո ջոկատի ղեկավարությունը: Ջոկատի եւ դասակի հրամանատարի հետախուզության գծով տեղակալը թշնամու դեմ համառ մարտերում ծանր վիրավորվում է: Ապաքինվելուց հետո դարձյալ մարտական ընկերների հետ էր:

1943-ի մայիսին Վահան Աղաջանյանը նշանակվում է Գոմելի առաջին բրիգադի ջոկատի հրամանատար՝ անմիջական կապ ունենալով ընդհատակյա կազմակերպության ղեկավարության հետ: Մարտական ընկերների մասնակցությամբ մի շարք կարեւոր գործողություններ է կատարում. ոչնչացնում են ավտոբազան, վառելանյութի եւ զինամթերքների պահեստները, գրավում թշնամու բանկը, խորտակում տասնյակ ռազմական էշելոններ: Ջոկատի 500 պարտիզանների մեծ մասը պարգեւատրվում է: Աղաջանյանը՝ Կարմիր դրոշի շքանշանով: Նույն թվականի հոկտեմբերին Կարմիր բանակն ազատագրում է պարտիզանական ջոկատի տարածքը: Սակայն հերոսացած հայորդին ծանր վիրավորվում է: Զորացրվում եւ վերադառնում է ծննդավայր, կուրծքը զարդարած մարտական շքանշաններով եւ մեդալներով, «Հերոս պարտիզան» կոչման վկայագիրը գրպանում:

Պարտիզանական տարիների մասին Վահան Աղաջանյանը գրել է «Ճամփաներ պարտիզանական» մեծածավալ աշխատության մեջ: Գիրքն արժանացել է մրցանակի եւ թարգմանվել մի քանի լեզուներով: Ռուսաստանի Դաշնության գրողների միության անդամը հետագայում նոր գործերով է հանդես եկել:

Վահան Աղաջանյան

Վահրամ Աղաջանյան

Բժիշկը, գիտնականը...

1944-ին Վահանն ուսումը շարունակեց Երեւանի բժշկականի բուժական ֆակուլտետում եւ գերազանցությամբ ավարտեց 49-ին: Աշխատանքային երախայրիքն սկսեց Իջեւանի շրջանում. տեղամասային բժիշկ, հիվանդանոցի թերապիայի բաժին, բաժնի վարիչ: Տեղափոխվում է ծննդավայր. որդինասորից ավելի քան երեք ու կես տասնամյակ քաղաքի կենտրոնական հիվանդանոցի թերապիայի բաժնի վարիչ: Այդ տարիներին նա ջանքեր ու եռանդ չխնայեց շրջանի եւ շրջկենտրոնի առողջապահության գործը կայուն հիմքերի վրա դնելու համար: Բժիշկը «Առողջապահության գերազանցիկի» եւ «Ախալցխայի պատվավոր քաղաքացու» կոչման արժանացավ, գործնական բժշկությունը հմտորեն զուգորդեց տեսական-գիտական բժշկության հետ, հիվանդի եւ հիվանդանոցի մասին սեփական տեսակետներն ամփոփեց «Գործեր եւ անելիքներ» աշխատության մեջ: Ծննդավայրում ապրելու եւ հետագա տարիներին Վահան Աղաջանյանը բժշկագիտությունը հարստացրել է արժեքավոր աշխատությամբ՝ «Պերիոդիկ հիվանդության կլինիկան եւ ընթացքը» վերտառությամբ, հրատարակված 1998-ին Լենինսկ-Կուզնեցկում: Ակադեմիկոս Ալեքսանդր Կուխմովի կարծիքով, «Վահրամ Աղաջանյանի մենագրությունը յուրօրինակ, պատկառելի ներդրում է բժշկագիտության մեջ, որտեղ ներդրված է հեղինակի կենսաբժշկական հսկայական փորձը՝ շարքային տեղամասային բժշկից մինչեւ բժշկապետ աշխատելու տարիները: Գիտականորեն շարադրված են հիվանդության տարատեսակներն ու բուժման եղանակները:

Աղաջանյանը սեփական հետազոտությունները կատարել է ծննդավայրի, Աղրբեջանի, Ախալքալաքի, Բորժոմի, Թիֆլիսի բնակչության շրջանում: Ըստ որում, հետազոտվող 236 հիվանդներից 204-ը հայեր են: Հայաստանի թերապեւտների ընկերակցության նախագահ, բժշկագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր Վիգեն Հարությունյանի կարծիքով, «Վահան Աղաջանյանի գրքում ամփոփվում են տարբերական (պերիոդիկ) հիվանդության պատճառագիտության ախտածագման, կլինիկական դրսեւորումների, տարբերակի ախտորոշման, նորագույն դասակարգման եւ բուժման ժամանակակից տեսական եւ գործնական հարցերը: Նրա լուծումները մատչելի են եւ բժշկագիտությանը, եւ հիվանդներին:

Վահանի որդի Վահրամը...

Հինգերորդ տարին է, որ Ռուսաստան, Կեմերովոյի մարզի Լենինսկ-Կուզնեցկ քաղաքի մշտական բնակության է տեղափոխվել հայր Վահանը, որտեղ երկրի հանքափորների առողջության պահպանման պետական գիտա-գործնական կենտրոնի գլխավոր տնօրեն է աշխատում 80-ամյա հորից 25 տարի փոքր Վահրամ Աղաջանյանը: Նա միջնակարգ կրթությունը ծննդավայրում, բարձրագույնը՝ Մոսկվայում է ստացել: Բժշկագիտության դոկտոր պրոֆեսորը, Ռուսաստանի բժշկագիտության կաճառի ակադեմիկոսը, երկրի օրթոպեդիայի եւ վնասվածքաբանության ճանաչված մասնագետ է, պետական մրցանակների դափնեկիր, հարյուրավոր գիտական աշխատությունների եւ մենագրությունների հեղինակ: Արտասահմանյան առաջավոր երկրների գիտությունների ակադեմիայի պատվավոր անդամ է: Նրա ղեկավարությամբ աշխարհում դոկտորական եւ թեկնածուական գիտական թեզեր են պաշտպանվում: Ճանաչված առաջնակարգ վիրաբույժը Ռուսաստանում եւ արտասահմանում բարդ վիրահատություններ է կատարում կամ դրանք ղեկավարում: Համառուսաստանյան Պիրոգովյան համագումարում հիմնարար զեկուցում է կարդացել, որ տպագրված է առանձին գրքույկով:

Արձակագիր հոր ուշադրությունից չի վրիպել որդու ղեկավարած կենտրոնի գործը, որին նա նվիրել է «Հիշենք. նրանց առողջությունը մեր նվաճումն է ու հարստությունը» պատկերազարդ ակնարկաշարը: Իմանում ենք, որ կենտրոնը մասնագիտական բուժօգնություն է կազմակերպում երկրի հանքափորներին եւ նրանց ընտանիքի անդամներին, կիրառելով ախտորոշման եւ բուժման նորագույն ձեւեր, որոնց մեծ մասի հեղինակն ինքը՝ Վահրամ Աղաջանյանն է՝ միկրոբուժական բարդ վիրահատությունների մասնագետը: Այստեղ գործող ճառագայթային ախտորոշման եւ բուժման կլինիկան թերեւս միակն է երկրում: Մշտապես մարդաշատ է վերականգնողական բաժինը, որ հագեցված է ֆիզիոթերապիայի եւ ջրաբուժման բացառիկ արդյունավետ սարքավորումներով: Դեղասան վրա է դրված բուժսարքավորումների եւ դեղամիջոցների բաշխման գործը: Դրա արտադրական ծառայությունը մեկ ժամվա ընթացքում 500 լիտր մանրէազերծող հեղուկ է արտադրում: Պրոտեզավորման մասնագետները որակավորվել են Շվեյցարիայում, Անգլիայում եւ Դանիայում: Հատուկ սարքավորումների կիրառման շնորհիվ կրճատվում է բուժվողների առողջության վերականգնման շրջանը:

Սակայն կենտրոնի ամենամեծ հարստությունը հազարի հասնող նվիրված եւ անձնազոհ բուժաշխատողներն են, որոնք սովորում եւ օգնում են իրենց ղեկավարին:

Ժամանակն անցնում, շտապում է... Անցած տարիներն ընդգծում են հոր եւ որդու հոգեկան եւ գործնական բացառիկ հատկությունների անսահմանափակ շրջանակը: Եվ որքան գումարվում են դրանք, այնքան ավելի ուժգին ենք զգում հայր եւ որդի Աղաջանյանների կյանքի ու գործի շունչը:

ԼԵՒՈՆ ԿԱՐՅԱՆ

Քաղաքական պայքար Կրեմլում

Վոլոշինի պաշտոնաթողության լուրն առայժմ չի հաստատվում

Կրեմլում երեկ Ինտերֆաքսի թղթակցին ասել են, թե նախագահ Վլադիմիր Պուտինն առայժմ որեւէ հրամանագիր չի ստորագրել իր վարչակազմում փոփոխություններ կատարելու վերաբերյալ: Ուստի կրեմլյան աղբյուրը չի մեկնաբանել նախագահի վարչակազմի ղեկավար Ալեքսանդր Վոլոշինի պաշտոնաթողության լուրը:

Շաբաթ առավոտյան Մոսկվայում լուր էր տարածվել, թե Վոլոշինը հրաժարականի դիմում է գրել: Չհաստատված տեղեկությունների համաձայն, նախագահը դիմում դեռ չի ստորագրել, եւ հարցը մնում է բաց: Նախօրեին «Էխո Մոսկվի» ռադիոկայանն իրարամերժ լուրեր էր հաղորդել այս առնչությամբ:

Ստեղծված անորոշության պատճառը Վոլոշինի հրաժարականի մեծ կարեւորությունն է Ռուսաստանի ամբողջ քաղաքական կյանքի համար: Նրա պաշտոնաթողությունը ոչ թե սոսկ կադրային փոփոխություն է, այլ քաղաքական ճգնաժամի նոր փուլ: Ինտերֆաքսի տվյալներով, Պուտինին շրջապատող ուժային գործիչների պետերբուրգյան

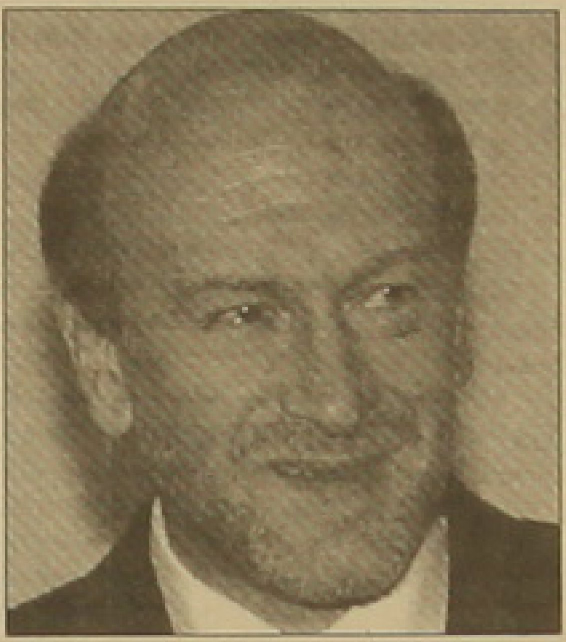

թիմն արդեն ընտրել է Վոլոշինի հաջորդին:

Կրեմլում քաղաքական պայքար է ծավալվել Ալեքսանդր Վոլոշինի գլխավորած «հնաբնակների» եւ նախագահ Պուտինի բերած նորեկների միջեւ: Վերջիններիս գլխավորում են Կրեմլի վարչակազմի ղեկավարի տեղակալներ Իգոր Սեչինը եւ Վիկտոր Իվանովը: Խոսքը ոչ թե լոկ պաշտոնյաների այս կամ այն խմբավորման ազդեցության մասին է, այլ թե ինչպիսին կլինի Ռուսաստանը Պուտինի նախագահական երկրորդ ժամկետի տարիներին:

Ի դեպ, «Կոմերսանտ» թերթը «Յուկոս» նավթային ընկերության ղեկավար Միխայիլ Խոդորկովսկու ձերբակալությունը շաղկապել էր Վոլոշինի հավանական պաշտոնաթողության հետ, քանզի Կրեմլում Խոդորկովսկու աջակիցը հենց Վոլոշինն է:

Եթե Վոլոշինի պաշտոնաթողությունն, այնուամենայնիվ, հաստատվի, ապա նրան հավանաբար փոխարինի ՊԱԿ-ի գծով Պուտինի նախկին գործընկերներից որեւէ մեկը:

Լոնդոնի «Թայմսն» իր հերթին գրում է Խոդորկովսկու կալանավորման հետեւանքների մասին, նրա կալանքը շաղկապելով դեկտեմբերին կայանալիք ՌԴ խորհրդարանական ընտրությունների հետ: Քանզի հայտնի է, որ Խոդորկովսկին ֆինանսապես օգնում էր ընդդիմադիր կուսակցություններին: Նրա ձերբակալությունը, թերթի կարծիքով, Արեւմուտքում կվնասի Ռուսաստանի նկարագրին եւ վերջին հաշվով կխարխլի Պուտինի նախագահության հիմքերը:

Պ. Բ.

Շարոնը խոստանում է չսպանել Արաֆաթին

Իսրայելի վարչապետ Արիել Շարոնի հայտարարության համաձայն, իր երկրի իշխանությունները մտադիր չեն սպանել Պաղեստինյան ինքնավարության նախագահ Յասեր Արաֆաթին: BBC-ն մեջբերում է Շարոնի այն խոսքերը, թե Իսրայելը վտանգ չի ներկայացնում պաղեստինցի առաջնորդի կյանքի համար, չնայած նա մեղավոր է «հազարավոր հրեաների, հիմնականում խաղաղ բնակիչների, մահվան համար»: Ավելի վաղ՝ սեպտեմբերին Իսրայելի ղեկավարությունն Արաֆաթին քաղաքական ասպարեզից «հեռացնելու» որոշում էր ընդունել: Որոշումը լայնորեն դատապարտվել էր աշխարհի տարբեր երկրներում եւ ՄԱԿ-ում: Շարոնը պարզաբանել է, որ Իսրայելը մտադիր չէ վնաս պատճառել Արաֆաթին, բայց միեւնույն ժամանակ խստիվ դատապարտել է պաղեստինցի առաջնորդին: «Արաֆաթը ողջ է եւ բոլոր ջանքերը գործադրում է խաղաղ մարդկանց սպանելու համար», հայտարարել է Իսրայելի վարչապետը: Ավելի վաղ Արիել Շարոնը հայտարարել էր, որ ինքն անձամբ հավանություն չի տալիս Արաֆաթին արտաքսելու գաղափարին:

Աֆղանստանում սպանվել են CIA-ի երկու աշխատակիցներ

Աֆղանստանի արեւելքում գտնվող Պակտիկայի նահանգում՝ Շկին գյուղից ոչ հեռու թաքստոցից կրակ է բացվել ԿՀՎ երկու աշխատակիցների վրա, որոնք տեղում սպանվել են: Ամերիկյան հետախուզական վարչության աղբյուրներ վկայակոչելով հաղորդում է BBC գործակալությունը: ԿՀՎ-ի սպանված գործակալներ Ուիլյամ Կառլսոնը եւ Քրիստոֆեր Գլեն Մելլերն Աֆղանստանում աշխատում էին պայմանագրով: Նրանք երկրի արեւելքում՝ Պակիստանին սահմանակից գոտում հետեւում էին ահաբեկիչների գործողություններին: ԿՀՎ ներկայացուցիչների հայտարարության համաձայն, երկու ամերիկացիներն ըստ երեւույթին սպանվել են անցած շաբաթավերջին Պակտիկայում անցկացված ռազմական գործողության ընթացքում: Ավելի վաղ հաղորդվել էր, որ այդ նահանգի գյուղերին ամերիկյան օդուժի հասցրած հարվածներից սպանվել են «Թալիբան» շարժման եւ «Ալ Ղաիդա» կազմակերպության 22 ահաբեկիչներ:

Իրաքում հակաամերիկյան ահաբեկչությունները կազմակերպել էր Հուսեյնի օգնականը

Վերջին օրերին Իրաքում տեղի ունեցած հակաամերիկյան մի շարք ահաբեկչությունների կազմակերպիչը տապալված նախագահ Սադդամ Հուսեյնի առաջին օգնական Իզզաթ Իբրահիմ ալ Դուրին է: Այդ մասին հաղորդում է NBC հեռուստաընկերությունը՝ վկայակոչելով Իրաքի ամերիկյան զինվորական հրամանատարության տվյալները:

Տվյալ տեղեկությունը ստացվել է «Անսար ալ Իսլամ» ահաբեկչական խմբավորման մի խումբ մարտիկներից, որոնց շաբաթավերջին ձերբակալել էին անգլո-ամերիկյան կոալիցիոն ուժերը: Այդուհանդերձ, հայտնի չի դարձել, թե որտեղ է ալ Դուրին:

Հուսեյնի վարչակարգի անկումից առաջ ալ Դուրին Բաաս կուսակցության հեղափոխական հրամանատարության խորհրդի՝ Իրաքի բարձրագույն ղեկավար մարմնի փոխնախագահն էր: Սահմանադրության համաձայն, նա Իրաքի կառավարության երկրորդ դեմքն էր եւ Սադդամ Հուսեյնի մերձավորներից մեկը:

Իզզաթ Իբրահիմ ալ Դուրին իրաքյան նախկին վարչակարգի սակավաթիվ բարձրաստիճան պաշտոնյաներից է, որոնք մինչ օրս չեն ձերբակալվել:

Ինչ վերաբերում է վերջին իրադարձություններին, Բաղդադում երեքշաբթի երեկոյան հերթական անգամ հրթիռ է պայթել «Բաղդադ» հյուրանոցի մոտ: Ավելի վաղ՝ կիրակի եւ երկուշաբթի օրերին պայթեցումներ եւ հրթիռակոծություններ էին եղել Բաղդադում, պատճառելով 42 զոհ: Դարձյալ երեքշաբթի օրը Բաղդադում նռնականետից գնդակոծվել են ամերիկացի զինծառայողների դիրքերը: Սպանվել է մեկ հոգի, վեցը վիրավորվել: Երեկ գնդակոծվել են նաեւ ուկրաինական զորախմբի դիրքերը: Վերջին օրերին ամերիկյան զինվորական հրամանատարությունն առհասարակ փորձում է հնարավորինս գաղտնի պահել կոալիցիոն ուժերի կորուստները:

Իրաքի պատերազմում զոհվել են 4300 խաղաղ բնակիչներ

Մի խումբ ամերիկացի հետազոտողների հրապարակած տվյալները վկայակոչելով Ֆրանսպրեսը Վաշինգտոնից հաղորդում է, որ մարտի 19-ից մինչեւ ապրիլի 30-ը տեւած Իրաքի պատերազմի ընթացքում սպանվել են շուրջ 13.000 իրաքցիներ, այդ թվում 4300 խաղաղ բնակիչներ:

Այդ տվյալները հիմնված են ամերիկացիների հաղորդած տվյալների, մարտադաշտերի վերաբերյալ մամուլի հրապարակած զեկուցագրերի եւ իրաքյան հիվանդանոցների անցկացրած քննությունների հիման վրա: Ամերիկացի հետազոտողների վերջին ուսումնասիրությունն իրականացվել է «Պաշտպանական այլընտրանքային նախագիծ» անկախ ընկերակցության պատվերով: Ֆրանսպրեսն ընդգծում է, որ Պենտագոնը հրաժարվում է թվական տվյալներ հրապարակել 1991 եւ 2003 թ. հակաիրաքյան պատերազմներում սպանված իրաքցիների վերաբերյալ:

Կառլ Կոնետայի գլխավորությամբ իրականացված հետազոտության մեջ նշվում է, որ իրաքցի խաղաղ բնակչության զոհերի թիվն առնվազն հավասար է (գուցե նույնիսկ գերազանցում է) 1991 թ. պատերազմում զոհված խաղաղ իրաքցիների թվին, թեեւ անցած 12 տարիներին առավել ճշգրիտ նշանառության զենքեր են ստեղծվել:

Հետազոտության տվյալները վկայում են, որ մարտի 19-ից մինչեւ ապրիլի 30-ն ընդգրկող մարտական գործողությունների ընթացքում սպանված բոլոր իրաքցիների շուրջ 30 տոկոսը կազմում են խաղաղ բնակիչները: Ամերիկացի հետազոտողների հաշվարկների համաձայն, Պարսից ծոցի 1991 թ. պատերազմի օրերին իրաքյան քաղաքացիական բնակչության զոհերի թիվը մոտ 3500 է: Ըստ նույն հաշվարկների, 1991 թ. պատերազմում սպանվել են 20-26 հազար իրաքցի զինծառայողներ:

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Ներքին եւ արտաքին դժվարությունները մթագնեցին Թուրքիայի Հանրապետության 80-ամյակը

Հոբելյանը թերեւս ոգեւորել էր թուրք մասոններին

Հոկտեմբերի 29-ին լրացավ Թուրքիայի Հանրապետության 80-ամյակը: Թվում էր, թե հոբելյանական այս տարեթիվը հանրապետության տոնին նվիրված հանդիսություններին շքեղություն կհաղորդի, իսկ դա երկրում առաջ կբերի բնակչության զանգվածների ոգեւորությունը: Սակայն Թուրքիայի առջեւ ծառացած տնտեսական եւ քաղաքական անհետաձգելի խնդիրները, երկրում միանձնյա իշխող իսլամամետ «Արդարություն եւ բարգավաճում» կուսակցության կառավարությունից, ինչպես այդ զանգվածների, այնպես էլ իսլամ արմատականների եւ ի հակակշիռ իսլամականության վերելքին անընդմեջ քեմալիզմը գովերգող արմատական աշխարհիկների հարաճուն դժգոհությունը մթագնեցին տոնական հանդիսությունները:

Այս ամենին գումարվեց նաեւ վարչապետ Ռեջեփ Թայիփ Էրդողանի կառավարության հարաբերությունների լարվածությունը թուրքական զինված ուժերի գլխավոր շտաբի, առավել եւս նախագահական աշխատակազմի հետ, որի արտահայտությունը դարձավ «Հանրապետության տոնի» առթիվ նախագահի նստավայրում կազմակերպված ընդունելությունը: Դրան «Արդարություն եւ բարգավաճում» կուսակցության պատգամավորներին, այդ թվում Թուրքիայի ազգային մեծ ժողովի՝ Մեջլիսի նախագահին, վարչապետին, արտգործնախարարին, նույնիսկ իր դասընկերոջ՝ պաշտպանության նախարարին հրավիրելիս նախագահ Ահմեդ Նեջդեթ Սեզերը յուրաքանչյուրին մեկական հրավիրատոմս էր ուղարկել: Մինչդեռ, պետական արարողակարգի համաձայն, ընդունելությունը ենթադրում էր տիկնոջ հետ մասնակցություն: Այլ կերպ՝ Սեզերը պարտավոր էր յուրաքանչյուրին 2 հրավիրատոմս տրամադրել:

Սա Թուրքիայի պատմության մեջ նախագահի ընդունելության առումով աննախադեպ երեւույթ է, հետեւաբար հարց է առաջանում, թե ինչո՞ւ տեղի ունեցավ: Այն պատճառաբանությամբ, որ իշխող կուսակցության ներկայացուցիչների կանայք իսլամական գլխաշոր են կապում, իսկ դա թուրքական օրենքներով արգելվում է հասարակական վայրերում: Ընդունելությանը երկրի օրենսդիր եւ գործադիր իշխանությունների ներկայացուցիչների նկատմամբ կիրառվող այս խտրականությունն առաջ է բերել պատգամավորների վրդովմունքը, եւ նրանցից մեկը հարցրել է. «Մեծարգո Սեզերը որտեղի՞ց գիտի, թե գլխաշորը ո՞ր պատգամավորի կինն է կապում: Ի՞նչ է, նա սկսել է մեր անձնական կյանքի՞ն հետեւել»:

Այս հարցին հոկտեմբերի 29-ի համարում պատասխանել է «Ենի շաֆաք» թերթը՝ տեղեկացնելով, որ հրավիրատոմսերի հարցում Սեզերին կողմնորոշել են նախագահական աշխատակազմի գլխավոր քարտուղար Քեմալ Նեհրոզօղլուն, արտաքին քաղաքականության գծով խորհրդական Սերմեթ Աթաջանլին եւ, որքան էլ Ազգային հետախուզության կազմակերպությունը՝ MIT-ը ենթարկվի վարչապետին, դրա ղեկավար Շենքալ Աթասագունը:

Այսինքն՝ Սեզերը նրանց է ենթարկվել: Ինչպես երեւում է, թուրքական համալսարանի ռեկտորներն էլ մասոններին են ենթարկվում, այլապես հոկտեմբերի 26-ին, շաբաթ օրը նրանց Քեմալ Աթաթուրքի դամբարան կատարած «Հանրապետությանը հարգանքի» երթին, որի ընթացքում մասնակիցները «բանակին գործի անցնելու» կոչ են արել, թուրք մասոնները չէին մասնակցի:

Հոկտեմբերի 28-ի համարում, նշելով այդ մասին, թուրքական «Վաքիթ» թերթը գրում է, որ երթին մասոնների մասնակցությունը հայտնի է դարձել հոկտեմբերի 25-ին՝ «Հանրապետության տոնի» առթիվ վերջիններիս կազմակերպած պարահանդեսին: Ավելին՝ մասոնները չեն թաքցրել, որ երթն իրենք են կազմակերպել: Սա, ըստ թերթի, աննախադեպ երեւույթ է, քանի որ աշխարհում առաջին անգամը լինելով մասոնական մեծ օթյակը առանց քողարկման կարիքի քաղաքական բնույթ կրող երթ է կազմակերպում, բացահայտորեն մասնակցում է դրան եւ այդ մասին արտահայտվում:

«Վաքիթն» ուշագրավ տեղեկություններ է հաղորդում պարահանդեսից: Ըստ թերթի, դա կազմակերպվել է Անկարայի «Հիլթոն» հյուրանոցում: Դրա բացման համար գավազանը ձեռքին ամբիոնին է մոտեցել Թուրքիայում անկախ մասոնների մեծ օթյակի մեծ վարպետ Դեմիր Սավաշլըն, ապա, գավազանը հանձնելով տեղակալին, ասել է. «Շաբաթ օրը Թուրքիայի բոլոր մասոնները շտապեցին Աթաթուրքի դամբարան: Այնտեղ էր նաեւ Բարձրագույն կրթության խորհրդի նախագահի մեր ավագ եղբայր, մեծարգո Քեմալ Գյուրուզը՝ թուրք երիտասարդության ուղեկցությամբ: Սա է մասոնությունը միավորող ոգին: Մենք այդ շնորհալի երիտասարդության եւ նրանց ուսուցիչների հետ հաղորդակից եղանք մասոնությունը միավորող այդ ոգուն: Քեմալ Գյուրուզ եղբայրը մասնակցել էր նաեւ Վալի էվի օթյակում մեր կազմակերպած միջոցառմանը, որովհետեւ, եղբայրներ, Թուրքիան բախվում է լուրջ դժվարությունների: Չմոռանաք մեր երդումը: Հավատարիմ մնացեք երդմանը»:

Այնուհետեւ Սավաշլըն անդրադարձել է մասոնների հետ Քեմալ Աթաթուրքի առնչություններին՝ մասնանշելով. «Մեզ միշտ հարցնում են՝ Աթաթուրքը մասո՞ն էր, թե՞ ոչ: Դա ոչ մի նշանակություն չունի, կարեւորն այն է, որ Աթաթուրքի սկզբունքները համահունչ են մասոնության սկզբունքներին: Այդ իսկ պատճառով մենք Աթաթուրքին որպես տիեզերական առաջնորդի ենք ընդունում: Թուրք մասոններն առհավետ հավատարիմ են լինելու ե՛ւ Աթաթուրքին, ե՛ւ նրա սկզբունքներին: Նա ապրում է մեր սրտերում, իսկ մենք ոչ մի ջանք չենք խնայելու, որ շարունակի ապրել: Դա է մեր գերագույն պարտականությունը»:

Վերջում մեծ վարպետն ընդգծել է նոյեմբեր ամսվա կենսական նշանակությունը թուրք մասոնների համար՝ նշելով. «Նոյեմբերին մենք տոնելու ենք մասոնության (հավանաբար Թուրքիայում) 94-ամյակը: 6 տարի հետո 100-ամյակն է լինելու: Դեռեւս այսօրվանից պետք է պատրաստվենք հոբելյանին: Սիրելի եղբայրներ, կատարենք մեր երդումը: Նոյեմբերը ե՛ւ մեզ համար է կարեւոր, ե՛ւ թե Աթաթուրքի մահվան ամիսն է: Այդ իսկ պատճառով հոկտեմբերի 29-ից մինչեւ նոյեմբերի 10-ն (Աթաթուրքի մահվան օրն է) ընկած ժամանակահատվածը «Աթաթուրքի շաբաթ» ենք հայտարարում»:

Թուրքիայի Հանրապետության 80-ամյակին նվիրված հանդիսությունների մթագնման պայմաններում թուրք մասոնների աննախադեպ ակտիվությունը ցույց է տալիս, որ հոբելյանը նրանց չափազանց ոգեւորել է: Պարզապես հայտնի չէ ոգեւորության պատճառը: Դա պայմանավորված է հանդիսությունների մթագնման պատճառ հանդիսացող Թուրքիայի ներքին եւ արտաքին դժվարություննե՞րով, թե՞ երկրում ժողովրդական լայն զանգվածների սոցիալ-տնտեսական անելանելի կացությամբ, որը, փաստորեն, երաշխավորում է նրանց կառավարելիությունը:

ՀԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆ

Մոսկովյան նվիրաբերումներ Խաչատրյանին

Խաչատրյանական տարվա վերջին քառորդում ամբողջ Հայաստանում, անգամ արտերկրում եւ ավելի ու ավելի հագեցված է դառնում հոբելյանական միջոցառումների եւ տոնական ձեռնարկումների պատկերը: Դրա օրինակներից է նաեւ Ռուսաստանի մայրաքաղաքը, որտեղ Արամ Խաչատրյանն ապրել է կյանքի հիմնական մասը: Մոսկվայի կոնսերվատորիայի Մեծ դահլիճում կայացած հոբելյանական համերգներից հետո հանդիսավոր համերգ տեղի ունեցավ Նորակառույց երաժշտության միջազգային տանը (1700 տեղանոց դահլիճ): Համաշխարհային հայկական կազմակերպության հիմնադիր համագումարի շրջանակներում անցկացված հոկտեմբերյան այդ համերգը կազմակերպել էր Մոսկվայի կառավարությունը Ռուսաստանի հայերի միության հետ համատեղ:

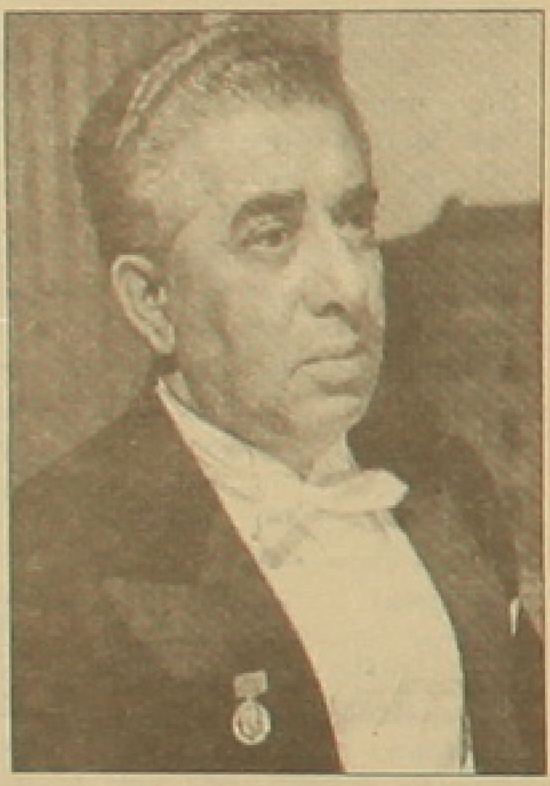

Համերգի տոնական մթնոլորտը լրացրեց Մոսկվայի «Սլովո» մասնավոր հրատարակչությունում շքեղորեն հրատարակված «Արամ Խաչատրյան. կյանքը եւ ստեղծագործությունը» հոբելյանական գիրք-ալբոմի թողարկումը, որի տեքստի հեղինակն Ա. Խաչատրյանի երաժշտության հայտնի հետազոտող, արվեստագիտության դոկտոր Դեւիլ Հարությունովն է: Ընթերցողների լայն շրջանակին հասցեագրված կենսագրական գիրք-ալբոմը պերճախոս կերպով, հսկայական թվով լուսանկարների (դրանցից շատերը հրապարակվում են առաջին անգամ) եւ ականավոր մարդկանց ասույթների միջոցով պատկերացում է տալիս «Գայանեի» եւ «Սպարտակի» հեղինակի միջազգային ճանաչման մասշտաբների մասին: Ալբոմի կոլաժային տեքստի մեջ են մտնում նաեւ հենց Արամ Խաչատրյանի հոդվածներից եւ նամակներից բազմաթիվ քաղվածքներ, ինչն իր տեսակի մեջ եզակի է դարձնում տվյալ հրատարակությունը: Կա նաեւ ձայնային հավելված Արամ Խաչատրյանի ստեղծագործությունների հատվածներով:

Մոսկվայի սիմֆոնիկ նվագախմբի (գեղարվեստական ղեկավար եւ գլխավոր դիրիժոր՝ Վլադիմիր Զիվա) պատրաստած համերգի ծրագիրը կազմեցին Դաշնամուրի կոնցերտը, «Սպարտակ» եւ «Գայանե» բալետների հատվածները եւ, իհարկե, Մ. Յու. Լերմոնտովի «Դիմակահանդես» դրամայի համար գրված վալսը: Վալսը համերգի նախերգանքի դեր կատարեց, որից հետո, ինչպես միշտ, կոմպոզիտորին նվիրված խելացի եւ փայլուն խոսքով հանդես եկավ Սվյատոսլավ Բելզան, որը չխնայեց հոբելյարին հասցեագրված լավագույն մակդիրները: Բելզան ընդգծեց, որ Խաչատրյանի «Ֆանտաստիկ ձիրքը» գնահատած առաջին անձնավորությունը կոնսերվատորիայի նրա մանկավարժ Ն. Յա. Մյասկովսկին է: Գուցե հենց «աշակերտի հսկայական տաղանդի» հանդեպ հավատով էր ղեկավարվում Մյասկովսկին, երբ Խաչատրյանն ասպիրանտուրան ավարտում էր Դաշնամուրի եւ նվագախմբի կոնցերտով (1936 թ.), որն ստեղծվել էր «Պեպո» ֆիլմի երաժշտությունից հետո:

Որպես մենակատար հանդես գալով, Հայաստանի ժողովրդական արտիստուհի Սվետլանա Նավասարդյանը արդեն որերորդ անգամ Խաչատրյանի սիրելի կոնցերտը նվագելիս նախ եւ առաջ ընդգծեց կոմպոզիտորի երաժշտական մտածողության առանձնահատկությունը: Ազգային արտահայտչականության ուժն առաջին իսկ հնչյուններից հարազատ, հայկական ջերմությամբ լցրեց երաժշտության միջազգային տան ընդարձակ դահլիճը: Հեղինակի գաղափարին հետեւելով՝ Նավասարդյանն ավելի շուտ ոչ թե մեկնաբանում էր, այլ երաժշտական տարերքի մեջ էր, բացահայտելով երաժշտության ազատ իմպրովիզացված ընթացքը:

Իմպրովիզացիան համարելով ինչպես նյութի շարադրման եղանակ, այնպես էլ դրա զարգացման միջոց, Նավասարդյանը հմտորեն այն երանգավորում էր առաջին մասի արագ տոկատային դրվագներով: Այդ մասի կադենցան, որպես ստեղծագործության երաժշտական կերպավորման խտացում, միավորեց տարբեր բեւեռներ՝ քնարական խորհրդածությունը եւ աղետի գրեթե նյութական կանխազգացումը: (Հետաքրքրական է, որ Բ. Բարտոկը եւս նույն թվականին ստեղծած «Երաժշտության» մեջ արտահայտեց համանման տրամադրություններ): Դաշնակահարուհին բեւեռային իրավիճակների սկզբունքը փայլուն կերպով զարգացրեց վերջնամասում, ստեղծագործությանը հաղորդելով միասնական, տարանցիկ ընչառություն: Վերջնամասը տպավորիչ էր էներգիայով, ներքին անկայունության առկայությամբ, որը խթանում էր երաժշտական շարժումը:

Դիրիժոր Վ. Զիվան՝ նվագախմբի անվերապահ վարպետը, ամբողջությամբ իրեն բացահայտեց համերգի երկրորդ մասում (առաջինում զգացվում էր մենակատարի հետ համատեղ փորձերի պակասը): Ռիթմի սուր զգացողությունը՝ դիրիժորի գլխավոր արժանիքներից մեկը, անչափ տեղին էր Արամ Խաչատրյանի հրաշալի բալետների երաժշտության կատարման ժամանակ: Քնարականության մեջ դիրիժորը խուսափեց զգացմունքայնության ընդգծումից (Սպարտակի եւ Ֆրիգիայի նշանավոր Ադաջիոն զրկված էր ծանոթ արտահայտչականությունից, փոխարենը տպավորվեց հանդարտությամբ եւ անտանելի թախծով), իսկ գադիտանական կույսերի Պարում եւ Էգինայի Պար-վարիացիայում եւ Բաքոսապարում Զիվան օգտագործեց ջազային հորինվածքների կատարողական հնարք, ընդգծելով ռիթմիկ բաբախյունը որպես զարգացման առանցք:

Գերշվինյան ոգով լուծված «Գայանեի» հատվածներն իրենց ֆոլկլորային կողմնորոշմամբ (Ուզունդարա, Գոպակ, Լեզգինկա, Սուսերով պար) ունկնդիրների խանդավառության պատճառ դարձան: Դահլիճն արձագանքեց բավական բուռն կերպով, ըստ տակտի ծափահարելով, երբեմն դիրիժորին եւ նվագախմբին խանգարելով: Եվ, այնուամենայնիվ, կարելի էր հիանալ Վ. Զիվայի դիրիժորական վիրտուոզ պահվածքով, որը ժամանակակից նվագախմբի գիտակ է եւ Արամ Խաչատրյանի հանճարեղ երաժշտության մեջ ընդգծեց բազմաթիվ հնչյունատեմբրային գեղեցկություններ, յուրօրինակ «ձեւեր եւ նախշեր»:

ՍՎԵՏԼԱՆԱ ՍԱՐԳՍՅԱՆ,
Մոսկվա-Երեւան

Արամ Խաչատրյանի 100-ամյակին նվիրված միջազգային փառատոն
7 համերգ արդեն կայացել է, կլինի եւս 10-ը

Հայաստանի պետական ֆիլհարմոնիկ նվագախումբը եւ Հայ երաժշտական ինֆորմացիոն կենտրոնն արդեն երկու շաբաթ է ներկայացնում են Արամ Խաչատրյանի ծննդյան 100-ամյակին նվիրված «21-րդ դարի հեռանկարներ» երաժշտական միջազգային փառատոնը:

Այս ծրագրի շրջանակներում արդեն տեղի են ունեցել մի շարք համերգներ: Երաժշտասեր հանդիսատեսին ներկայացվել են Խաչատրյանի, Մոցարտի, Շոստակովիչի, Մանսուրյանի, Դեբյուսիի ստեղծագործություններից:

Համերգները դեռ կշարունակվեն մինչեւ դեկտեմբերի 22-ը: Այդ ընթացքում տարբեր դահլիճներում կհնչի Մոցարտ, Բրամս, Խաչատրյան, Շտրաուս, Չայկովսկի: Հոկտեմբերի 31-ին, նոյեմբերի 7-ին եւ 14-ին Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի մեծ դահլիճում Սաթենիկ Խուրդոյանը (ջութակ) կկատարի Բրիտեն, Մոցարտ, Կարինե Գեւորգյանը (թավջութակ)՝ Բեռլիոզ, Խաչատրյան, Քեթրին Հովսեփյանի դաշնամուրային կատարմամբ կհնչեն Վագներ, Շտրաուս, Ֆրանկ:

Նոյեմբերի 22-ին «Մոսկվայի մենակատարներ» անսամբլը եւ Յուրի Բաշմետը հասարակությանը կներկայացնեն Շոստակովիչ, Չայկովսկի, Բելինի: Դեկտեմբերի 10-ին Արամ Խաչատրյան մեծ համերգասրահում համերգ կտա Բորոդինի անվան լարային քառյակը: Դեկտեմբերի 20-ին Սպենդիարյանի անվան օպերայի եւ բալետի ազգային թատրոնում կբեմադրվի Արամ Խաչատրյանի «Գայանե» բալետը:

Ավելացնենք, որ երաժշտասեր հասարակությանն այս ծրագրի շրջանակներում իրենց կատարմամբ հաճույք կպատճառեն Գերմանիայից, Լիտվայից, Շվեյցարիայից, Ֆրանսիայից, ԱՄՆ-ից, Նիդեռլանդներից, Մեծ Բրիտանիայից, ՌԴ-ից, Ավստրիայից, Կանադայից ժամանած երաժիշտները: Բնականաբար, նրանց հետ միասին ծրագրին մասնակցում են հայաստանցիները:

Ա. Հ.

Արժեքավոր նվեր

1981 թ. Երեւանում լույս տեսավ բանահյուսական տարբեր ժանրերի նմուշներից կազմված «Հրեղեն ձին» խորագրով մի ընտրանի, որը տպագրության էր պատրաստել հայ մշակույթի նվիրյալներից մեկը՝ **Սերգեյ Վարդանյանը**:

Վերջերս տպագրվել է Ս. Վարդանյանի կազմած, խմբագրված ու ծանոթագրած բանահյուսական արձակ-պատմողական բնույթի մի ժողովածու՝ «Թագավորի երազները», որը, իհարկե, «Հրեղեն ձիու» տրամաբանական շարունակությունն է:

Երկու գրքերի տպագրությունն էլ ունի իր նախապատմությունը, որն իր հասարակական, ազգային ու դաստիարակչական հնչողությամբ ուսանելի դասեր է պարունակում այսօրվա համար:

1978 թ. Ս. Վարդանյանի նախաձեռնությամբ «Պիոներ կանչ» թերթում հրապարակվում է կոչ՝ ուղղված հայկական դպրոցների աշակերտներին. «բարբառով գրի առնել եւ խմբագրություն ուղարկել բանահյուսության նմուշներ»: Խմբագրությունը նման մի գործ է ձեռնարկում քաջ գիտակցելով հոգեւոր մշակույթի՝ ժողովրդական բանահյուսության դերն ու նշանակությունն ազգային ինքնության, սերունդների կապի հաստատման խնդրում:

Կոչը լայն արձագանք է գտնում Հայաստանի, Վրաստանի, Աբխազիայի, Ադրբեջանի, Լեռնային Ղարաբաղի, Նախիջեւանի, Ռուսաստանի Կրասնոդարի երկրամասի աշակերտության շրջանում: Արդյունքը գերազանցում է սպասելիքները, խմբագրությունը ողողվում է բանահյուսության նմուշներ պարունակող ծրարներով: Սերգեյ Վարդանյանին տքնաջան աշխատանքով հաջողվում է ստացված նմուշների մեծածավալ զանգվածից ընտրել, ծանոթագրել, բարբառային բառերի համապատասխան բացատրությամբ 1981-ին հրատարակել «Հրեղեն ձին» ժողովածուն: Իսկ «Թագավորի երազները» տպագրության համար պատրաստ էր դեռեւս 1983 թ., բայց, ցավոք, տարբեր հրատարակչություններում դեգերումներից հետո «Թագավորի երազները», այսպես ասած, իրականացան քսան տարի անց՝ 2003-ին:

Կազմողը ժողովածուի առաջաբանում ընդգծել է նյութերի ընտրության իր սկզբունքը. «Թագավորի երազները» կազմելիս, ինչպես նախորդ անգամ ելակետը եղել է նյութերի գաղափարական, խրատական եւ դաստիարակչական բովանդակությունը»: Եվ իրավի Ս. Վարդանյանն ամենեւին չի շեղվել իր սկզբունքներից:

«Թագավորի երազներում» տեղ են գտել կենդանական, հրաշապատում եւ իրապատում հեքիաթներ, բարոյախրատական, զվարճապատում զրույցներ, առակներ, զվարճություններ, սրախոսություններ: Ժողովածուն ընթերցողին տեղափոխում է ծանոթ հեքիաթային միջավայր, որտեղ գործում են իմաստուն ու բութ, դաժան ու բարի, անաչառ ու աչառու թագավորներ, թագավորի վախկոտ ու անհոգի, մեծ ու միջնեկ որդիներ, հեռու աշխարհներից անմահական խնձոր ու ջուր բերող թագավորի կրտսեր որդիներ, չար ու բարի, իմաստուն ու խորհրդատու պառավներ ու ծերուկներ, ծանոթ ու անծանոթ զվարճախոս սրախոսներ: Սակայն այս բոլոր գործող անձինք մեզ ներկայանում են նորովի եւ դա է հենց «Թագավորի երազների» ամենամեծ արժանիքը:

Ժողովածուում տեղ գտած ամեն մի նմուշ, որ ասվում, պատմվում է նոր ասացողի, գրի է առնվում նոր բանահավաքի նոր բնակավայրում, նոր միջավայրում՝ նոր բանահյուսական ստեղծագործություն է, նոր տարբերակ: Դա բանահյուսության տարերքն է, էությունը: Այդ իմաստով մենք գործ ունենք կատարյալ բանահյուսական ժողովածուի հետ:

«Թագավորի երազները» ընդգրկում է հայոց աշխարհի բավականին թվով պատմաազգագրական շրջաններ ու կազմավորված գաղթօջախներ: Բանահյուսական նմուշներ են գրի առնվել Այրարատյան աշխարհից, Գեղարքունիքից, Ղարաբաղից, Սյունիքից, Գուգարքից, Տավուշից, Նախիջեւանից, Ջավախքից, Աբխազիայից եւ այլն:

Ասացողների մեջ կան նույնիսկ Արեւմտյան Հայաստանում ծնվածներ՝ Ռուբեն Ավետիսյանը Վասպուրականի Լիմ բնակավայրում, Արմենուհի Հարությունյանը՝ Բուլանըխում:

Հետաքրքրական երեւույթ է դիտարկվում բանասացների կենսագրականում, նրանց շարքերում կան այնպիսիները, որ թեեւ ծնվել են Մեծ եղեռնից հետո, բայց ծագումով Արեւմտյան Հայաստանից են (Սասունից եւ այլն), եւ պահպանում ու հաջորդ սերնդին են փոխանցում ոչ միայն իրենց բնօրրան պատմաազգագրական շրջանի բանահյուսական ստեղծագործությունը, այլ նաեւ բարբառ-խոսվածքը: Եվ արժանին պետք է հատուցել ժողովածուն կազմող Ս. Վարդանյանին, որը բոլոր նմուշները ներկայացրել է՝ պահպանելով ասացողի լեզուն, հնարավորություն տալով հաջորդ սերնդին հաղորդակից լինելու բարբառների անկրկնելի համ ու հոտին:

Նյութը դյուրությամբ հասկանալու համար յուրաքանչյուր նմուշին կցված է բարբառային եւ օտար բառերի բացատրական բառարան:

Գիրքն օժտված է արժեքավոր առաջաբանով:

«Թագավորի երազները» ընթերցանության գիրք է, այն բավականություն կարող է պատճառել հայոց բառ ու բանի երկրպագուներին, ընթերցող հայ հասարակությանը, միաժամանակ այն բանահյուսական նյութերի ժողովածու է եւ բանագետների համար արժեքավոր նվեր:

ԱԼՎԱՐԴ ՂԱԶԻՅԱՆ,
Բանասիրական գիտությունների թեկնածու
ՀՀ ԳԱԱ հնագիտության եւ ազգագրության ինստիտուտի բանահյուսության բաժնի վարիչ

Էրիկ Պողոսյանի ներածականով

«Երգահանի կյանքը՝ վոդեւիլից եւ Ստալինից այն կողմ» վերնագրով լրագրող Դեյվ Քերի «Նյու Յորք թայմսի» հոկտեմբերի 17-ի համարում տպագրված հոդվածից տեղեկանում ենք, որ այդ օրվանից Մանհեթենում ցուցադրվում է ռեժիսոր Փիթեր Ռոզենի նոր վավերագրական ֆիլմը, Էրիկ Պողոսյանի ներածականով: Ութսուներեք րոպե տեւողությամբ եւ արխիվային հարուստ նյութերի վրա պատրաստված ֆիլմը պատմում է, ըստ հոդվածի, Ա. Խաչատրյանի՝ տաղանդավոր արվեստագետի եւ իդեալիստի մասին, որն սկզբնական շրջանում տարված լինելով կոմունիզմի հնարավորություններով, հետագայում անարդարացիորեն պիտակավորվում է Ստալինի կողմից որպես «բուրժուական ֆորմալիստ» եւ իր գործընկերներ Շոստակովիչի եւ Պրոկոֆեւի հետ մատնվում անուշադրության: Նա վերականգնում է իր հեղինակությունը 1950-ականների վերջերին, երբ իր հեղինակած «Սպարտակ» բալետն արժանանում է կուսակցության հավանությանը:

«Խաչատրյան» ֆիլմի հեղինակը շատ լավ կարողացել է զուգորդել արխիվային նյութերը արդի հարցազրույցների հետ, որոնք նա անցկացրել է բարեկամների, արվեստագետների եւ ընկերների շրջանակներում: Ֆիլմի միակ թերությունը, դարձյալ ըստ հոդվածի, ներածականի առաջին դեմքով լինելն է:

Իսկ հոդվածի վերնագրում «վոդեւիլ» բառի հայտնվելը Դեյվ Քերը բացատրում է, որ ամերիկացիներից շատերը խորհրդային շրջանի հայ երգահան Խաչատրյանին գիտեն գլխավորապես «Էդ Սուլիվան Շոու»-ի միջոցով, որտեղ նրա «Սուսերով պարը» «Գայանե» բալետից օգտագործվում էր ձեռնածուների, դանակնետների եւ ձողերի վրա ափսեներ պտտեցնողների ելույթների ժամանակ:

Հ. Ծ.

ԱԶԳ

Մարզական

Ռեպորտաժ Զանգեզուրի պղնձամոլիբդենային կոմբինատի եւ «Ավստրիական ավիաուղիների» աջակցությամբ

Հայ պատանիների հաղթական օրը

Գագիկ Հովհաննիսյանը հաղորդում է Հունաստանից

«Ձեր ոտքը բարի էր», դիմելով մեզ Վանիկ Զաքարյանին եւ տողերիս հեղինակին, բացականչեց մարզիչ Վրեժ Օրդյանն աշխարհի պատանեկան առաջնության 6-րդ տուրի ավարտից հետո: ՖԻԴԵ-ի փոխնախագահ Զաքարյանը եւ ես ՖԻԴԵ-ի եվրոպական 5-րդ գոտու նախագահս, այս օրերին Հալկիդիկիում մասնակցում ենք շախմատի համաշխարհային ֆեդերացիայի ամենամյա կոնգրեսին, իսկ ազատ ժամերին հետեւում ենք առաջնության ընթացքին: Եվ մեր «մասնակցությամբ» ընթացած առաջին խաղային օրը իսկական հաջողություն բերեց Հայաստանի ներկայացուցիչներին: 16 հնարավորից 13 միավոր` ահա այսպիսի հրաշալի արդյունքի հասան մեր տղաներն ու աղջիկները:

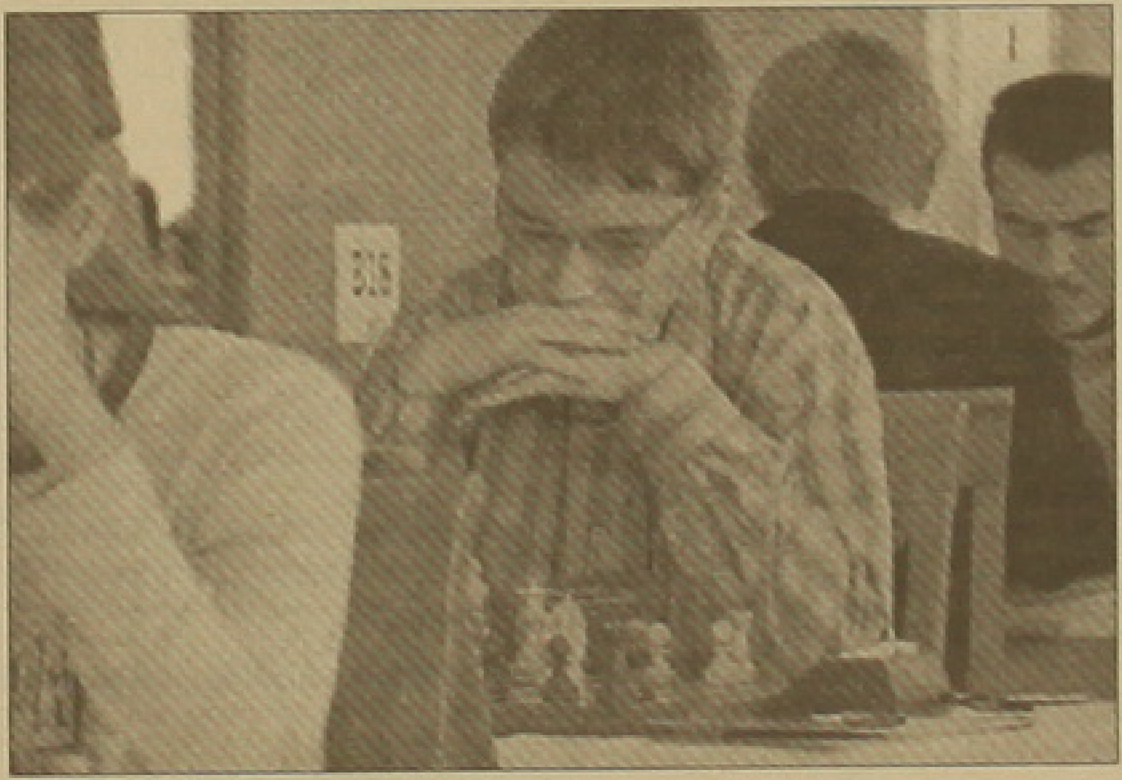

Աղջիկների ավագ տարիքային խմբում (18 տարեկան) Լիանա Աղաբեկյանը պարտության մատնեց Ադրբեջանի ներկայացուցիչ Աֆագ Խուդավերդիեւային: Եվրոպայի չեմպիոն Սամվել Տեր-Սահակյանի (10 տարեկան) ֆրանսիացի մրցակցին չօգնեց այն հանգամանքը, որ նա ունի 2 անուն եւ 2 ազգանուն` Դիեգո Անդրե Ագիլար Պատոցիուս: Հրայր Սիմոնյանը (12 տարեկան) նույնպես հաղթեց Ֆրանսիայի պատվիրակին` մեր հայրենակից Թոմաս Սահակյանին: Նույն տարիքային խմբում գերազանց խաղացող Ռոբերտ Հովհաննիսյանը պարտության մատնեց մոլդովացի Վլադիմիր Խոսմիցեցիին:

Մրցաշարի մասնակիցներից շատերը կրում են միջազգային բարձր կոչումներ: Իսրայելցի միջազգային վարպետ Լեոնիդ Գերշոյի (16 տարեկան) նկատմամբ շատ կարեւոր հաղթանակ տարավ Տիգրան Մամիկոնյանը: Նույն խմբում ՀՀ տղամարդկանց առաջնության հերոսը` Արման Փաշիկյանը, խաղը շահեց ուզբեկ Զուրաբեկ Խամրակուլովից:

Հաղթանակներ տոնեցին նաեւ Զավեն Անդրեասյանը (14 տ.), Հայկ Թումաշյանը եւ Ռուբեն Գաբրջյանը (10 տ.), Նունե Դարբինյանը (14 տ.), Սուսաննա Սարգսյանը (12 տ.): Միայն Անի Դարբինյանը (16 տ.) եւ Գրիգոր Դիլանյանը (10 տ.) ոչ-ոքի խաղացին, իսկ Լուսինե Թորոսյանը (10 տ.) եւ Լեւոն Բաբուջյանը (18 տ.) պարտվեցին: Եթե մեր 5 աղջիկները մրցանակային տեղերի առայժմ չեն հավակնում, ապա տղաներն ընդհակառակը` բոլոր 9-ն էլ պահպանում են մեդալներ նվաճելու հնարավորություններ: Ամենամեծ հույսերը կապում ենք ամենակրտսեր տարիքային խմբի հետ, որտեղ հրաշալի են խաղում մեր 4 փոքրիկ հրացանակիրները` Թումաշյանը, Գաբրջյանը, Դիլանյանը, Տեր-Սահակյանը: Առաջին 2-ն ունեն 5-ական միավոր եւ առաջատարներից հետ են մնում 0,5 միավորով, մյուս 2-ը` 4,5-ական: Եվ շատ տրամաբանական կլինի, եթե նրանցից որեւէ մեկը բարձրանա պատվո պատվանդանի որեւէ աստիճանի:

Առաջին տեղերում ընթացող շախմատիստներից կեսական քայլ է բաժանում նաեւ Հովհաննիսյանին եւ Մամիկոնյանին: Ինչպես հայտնել էինք, Տիգրան Լեւոնի Պետրոսյանին շնորհվել էր միջազգային վարպետի կոչում: Կարող եմ հայտնել նրան վերաբերող եւս մի հաճելի լուր: Անցյալ տարի Հունաստանում անցկացված աշխարհի պատանեկան առաջնությունում Պետրոսյանի ելույթը մրցավարները արձանագրել էին որպես միջազգային վարպետի նորմային հավասար արդյունք: Մեզ հաջողվեց ապացուցել, որ Տիգրանն իրականում գրոսմայստերի նորմա է լրացրել: Եվ մրցավարները, թեկուզ մեկ տարվա ուշացումով, ընդունեցին իրենց վրիպումը: Այսպիսով, Տիգրան Պետրոսյանը նոր, հաջող ելույթներով կարող է պայքարել արդեն գրոսմայստերի տիտղոսի համար:

Տողերիս հեղինակի գլխավորած ՖԻԴԵ-ի լրատվության եւ վիճակագրության հանձնաժողովի նիստը որոշեց առաջիկա տարվա ընթացքում կազմակերպել աշխարհի շախմատային լրագրողների հավաքման բարդ, բայց շատ կարեւոր գործընթացը:

ՆԱՐԴԻ

Հայ նարդիստներն արժանացան մրցանակների

Օրերս Փարիզի մերձակայքում գտնվող Էնգեն լ'Բենս քաղաքում ավարտված նարդու միջազգային մրցաշարում հաջող մրցելույթներ ունեցան հայ նարդիստները` արժանանալով մրցանակների: Մրցաշարի մասնակից 150 նարդիստների թվում էին նաեւ մեր հանրապետության հինգ պատվիրակները: Մրցաշարն անցկացվում էր երեք խմբով` վարպետների, միջին եւ սկսնակների: Մեր նարդիստները հանդես եկան միջին խմբի մրցաշարում: Բոլորից հաջող հանդես եկավ Ավետիս Ռոստոմյանը, որը եզրափակիչում պարտության մատնելով դանիացի նարդիստին, դարձավ մրցաշարի հաղթող: Մեր մյուս երկու նարդիստները` Հարություն Մարտիրոսյանն ու Արթուր Մուրադյանն առաջին «շանսով» մտան եզրափակիչ: Նրանց միջեւ կայացած վճռորոշ հանդիպումը շահեց Հարություն Մարտիրոսյանը: 2-րդ «շանսով» պայքարը շարունակած Գագիկ Բաչինջաղյանը զբաղեցրեց 2-րդ տեղը:

ԽԱՅՏԱՌԱԿ ԱՐԴՅՈՒՆՔ

Հայաստանի ֆուտբոլիստուհիները կրկին հիասթափեցրին

Ֆուտբոլի Եվրոպայի կանանց առաջնության ընտրական մրցաշարում իր անփառունակ ելույթներն ավարտեց Հայաստանի հավաքականը, որն իր պարզապես խայտառակ հաշիվներով կրած պարտություններով գցեց երկրի ֆուտբոլային վարկը: Ընտրական 7-րդ խմբում ընդգրկված մեր աղջիկները Հունաստանում տեղի հավաքականի հետ ավարտական երկու հանդիպումներում էլ ջախջախիչ պարտություններ կրեցին` սեփական դարպասը բաց թողնելով 16 գնդակ (0-9, 0-7): Հիշեցնենք, որ խմբի մյուս երկու մրցակիցների հետ կայացած խաղերում էլ մեր աղջիկները ջախջախիչ պարտություններ էին կրել` այդպես էլ չգտնելով դարպասի բանալին: Այսպես, Սլովենիայի ընտրանում մեր հավաքականը պարտվել էր 0-5 եւ 0-10 հաշիվներով, իսկ ավստրուհիներին զիջել էր միեւնույն 0-11 հաշվով:

Այսպիսով, ընտրական մրցաշարում անցկացրած վեց հանդիպումներում մեր ֆուտբոլիստուհիները սեփական դարպասը բաց թողեցին 53 գնդակ` չկարողանալով մրցակցի դարպասը խփել գոնե մեկ գոլ: Երեւի թե ֆուտբոլի պատմության մեջ նման դեպք արձանագրված չլինի: Ակամայից հարց է ծագում. ո՞րն է ընտրական մրցաշարին մասնակցելու իմաստը, եթե թիմը մրցավայր է մեկնում անպատրաստ եւ ի զորու չէ վեց հանդիպումներում գոնե մեկ անգամ գրավելու մրցակցի դարպասը: Փոխարենը մեր աղջիկները ծաղրուծանակի առարկա են դառնում: Նման անլուրջ վերաբերմունքը կանանց ֆուտբոլի Եվրոպայի առաջնության ընտրական մրցաշարի նկատմամբ անթույլատրելի է: Կանանց ֆուտբոլի պատասխանատուները պետք է պատասխան տան մարզաձեւի նման անմխիթար վիճակի համար: Այլապես, մեր աղջիկների համար մրցաշարերի մասնակցությունը կվերածվի պարզապես տուրիստական ուղեւորության, ինչպիսին որ այս անգամ էր:

Սալգադոյին նոր պայմանագիր է առաջարկվում

Մադրիդի «Ռեալի» ղեկավարությունը երկշաբաթյա ժամկետ է սահմանել, որի ընթացքում թիմի պաշտպան Միչել Սալգադոն եւ նրա ներկայացուցիչները պարտավոր են նոր պայմանագիր կնքել ակումբի հետ: Իսպանիայի հավաքականի ֆուտբոլիստի գործող պայմանագրի ժամկետը լրանում է այս մրցաշրջանի ավարտին, եւ նրանով արդեն հետաքրքրվում են անգլիական «Չելսին» ու «Մանչեսթր Յունայթեդը»: Չնայած դրան, Սալգադոն բազմիցս հայտարարել է, որ ցանկանում է մնալ «Ռեալում»` պայմանով, որ աշխատավարձը բարձրացվի: Ինչպես երեւում է, արքայական ակումբի ղեկավարությունը ձգտում է չկրկնել այն սխալները, որոնք թույլ տվեցին Ֆեռնանդո Հիեռոյի եւ Վիսենտե դել Բոսկեի հետ բանակցությունների ընթացքում: Սալգադոյի գործակալը հաստատել է, որ ներկայումս ակումբի ղեկավարության հետ բանակցություններ են ընթանում: Վերջինս մտահոգված է, որ թիմի մյուս ֆուտբոլիստներն էլ Սալգադոյի օրինակով հնարավոր է աշխատավարձի բարձրացում պահանջեն:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Չեմպիոնի կոչման չորս հավակնորդ

Ֆրանսիական Կապ դ'Ագդե քաղաքում ընթացող արագ շախմատի աշխարհի անդրանիկ առաջնությունում հայտնի դարձան կիսաեզրափակիչի բոլոր մասնակիցները: Հաջորդ փուլ դուրս եկած Վլադիմիր Կրամնիկին ու Վիշվանաթան Անանդին միացան Ալեքսանդր Գրիշչուկն ու Պյոտր Սվիդլերը: Գրիշչուկը Էտյեն Բակրոյի հետ 2 պարտիայից բաղկացած մրցամարտի երկու հանդիպումներում էլ ոչ-ոքի խաղաց: Հաղթողին որոշելու համար նշանակվեց լրացուցիչ երկու պարտիա` կայծակնային խաղի կանոններով: Այս անգամ Գրիշչուկը շահեց 2 պարտիաներն էլ: Կիսաեզրափակիչ դուրս եկավ նաեւ ռուսաստանցի Պյոտր Սվիդլերը, որը 1,5-0,5 հաշվով պարտության մատնեց Վեսելին Թոփալովին:

Եվ այսպես, արագ շախմատի աշխարհի անդրանիկ առաջնության հաղթողի կոչման համար պայքարը շարունակում են ռուսաստանցիներ Վլադիմիր Կրամնիկը, Ալեքսանդր Գրիշչուկը, Պյոտր Սվիդլերը եւ հնդիկ գրոսմայստեր Վիշվանաթան Անանդը: Կիսաեզրափակիչում Կրամնիկը կմրցի Գրիշչուկի, Անանդը` Սվիդլերի հետ:

Ֆիգուն վճռել է հրաժեշտ տալ հավաքականին

Մադրիդի «Ռեալի» կիսապաշտպան Լուիշ Ֆիգուն վճռել է ֆուտբոլի Եվրոպայի 2004 թ. առաջնության ավարտից հետո հրաժեշտ տալ Պորտուգալիայի հավաքականին: Ֆիգուն շատ կցանկանար հավաքականի կազմում արժանանալ Եվրոպայի չեմպիոնի տիտղոսին, սակայն լավ է գիտակցում, որ նման նվաճման հասնելը շատ դժվար է: Նա խոստովանել է, որ Պորտուգալիայի հավաքականն այնքան էլ ուժեղ չէ, ինչպես կարծում են նրա երկրպագուները: Ֆիգուն գտնում է, որ, օրինակ, Ֆրանսիայի եւ Իտալիայի ընտրանիները գերազանցում են պորտուգալացիներին:

30-ամյա Ֆիգուն հավաքականին հրաժեշտ տալուց հետո մտադիր է իր ողջ ուշադրությունը կենտրոնացնել Մադրիդի «Ռեալում» ելույթների վրա: Նա ձգտում է որքան հնարավոր է շատ տիտղոսների արժանանալ: Ֆիգուն նաեւ Պորտուգալիայի հավաքականի գլխավոր մարզիչ Լուիս Ֆելիպե Սկոլարիին խորհուրդ է տվել ազգային թիմ վերադարձնել փորձառու դարպասապահ Վիտոր Բայային: Ֆիգուի կարծիքով, Բայայի ներկայիս մարզավիճակն ու խաղամակարդակը հնարավորություն են տալիս նրան ընդգրկելու Պորտուգալիայի հավաքականում:

вклад Ширакаци

- 6 месяцев - 9,5% годовых
- от 1000 до 10000 USD или EURO
- досрочное изьятие - до 30 дней - 2,5%, после 30 дней - 3% годовых
- при сумме от 10000 до 50000 USD или EURO - 10% годовых

вклад Маштоц

- 12 месяцев - 10,5% годовых
- от 1000 до 10000 USD или EURO
- ежемесячная капитализация или выплата процентов
- досрочное изьятие - до 30 дней - 2,5%, после 30 дней - 3% годовых
- при сумме от 10000 до 50000 USD или EURO - 11% годовых

СТАНДАРТНЫЕ ВКЛАДЫ В ДРАМАХ И ВАЛЮТЕ

Срок вклада	Выплата процентов	AMD	USD, EURO До 10.000	USD, EURO От 10.001 до 100.000
до востребования		3	2,5	
31 - 90 дней	в конце срока	8,5	7	7,5
	ежемесячно	8	6,5	7
91 - 182 дня	в конце срока	9	8	8,5
	ежемесячно	8	7	7,5
183 - 364 дня	в конце срока	10	9	9,5
	ежемесячно	9	8	8,5
365 дней и более	в конце срока	11	10	10,5
	ежемесячно	10	9	9,5

Вклады превышающие 50 млн. AMD или 100 тыс. USD, EURO - по индивидуальным ставкам.
Минимальная сумма срочных депозитов
- 50 000 AMD
- 100 USD, EURO

ЮНИБАНК 53 98 70

АДРЕСА ФИЛИАЛОВ ЗАО "ЮНИБАНК"

Центральный офис
г. Ереван, ул. Амирян 12
тел: (3741) 539870, 539871, 534474
e-mail: unibank@unibank.am

Филиалы в г. Ереване:

Филиал "КЕНТРОН"
ул. Абовяна 26
тел: (3741) 542431

Филиал "КОМИТАС"
ул. Комитаса 15/2
тел: (3741) 261838

Филиалы в Армении:

Филиал "ВАНАДЗОР"
г. Ванадзор, ул. Тигран Мец 53
тел: (37451) 40872

Филиал "ГЮМРИ"
г. Гюмри, ул. Ахтанаки 1
тел: (37441) 33055

BRITISH COUNCIL

LORD CHANCELLOR

John Smith MEMORIAL TRUST

APPLICATIONS FOR THE JOHN SMITH FELLOWSHIP PROGRAMME 2003

The British Council Armenia and the John Smith Memorial Trust are inviting applications to participate in the John Smith Fellowship Programme 2004.

The Programme aims to strengthen and deepen democratic awareness and leadership through a 6-week course in the United Kingdom combining classroom study, work placements and visits. The "ideal" candidate will be aged 25-35, working in politics, local administration or civil society, with a track record of concern for tackling poverty and promoting social justice. Good written and spoken English is essential.

Applications for Fellowships are invited from the following countries: Armenia, Georgia, Kyrgyzstan, Moldova, Russia, Ukraine

The primary objectives of the John Smith Fellowship Programme are to:

- Bring together young civil society and political leaders to exchange views and receive training and information on democratic practices and the promotion of good government.
- Deepen awareness of the needs of poor and disadvantaged groups within a society, and encourage democratic access and accountability.
- Promote a dialogue between Fellows within and outside their home countries, and create and maintain links with young leaders and those working in similar fields in the U.K.

The John Smith Fellowship Programme is a partnership between the John Smith Memorial Trust, the British Council and the Department for Constitutional Affairs. The Programme will last for 6 weeks, from June 7th to July 16th 2004, made up as follows:

- An introductory week in Edinburgh, Scotland
- Two working weeks of intensive academic study, including preparation of plans for a short project focusing on social justice, poverty alleviation and democratic participation.
- A weekend conference; to provide an opportunity to explore issues of mutual interest and concern.
- Two weeks of individual work attachments to a suitable organisation – for example, an NGO, "shadowing" a politician, a placement in central government, local administration or the media.
- A programme of study visits providing an insight into government and civil society in the United Kingdom.
- A final week in London with visits to Parliament and other institutions, and opportunities to analyse collective experience.
- A concluding seminar during which Fellows present their projects to representatives of the Department for Constitutional Affairs, the John Smith Trust and the British Council.

Fellows are expected to produce a personal plan of action to be carried out when they return home. A few months later a Follow-Up Conference in one of the Fellowship countries brings all Fellows together to report on their activities and compare progress.

Applications for the year 2004 Programme must be submitted to Ani Muradyan, Projects Manager, British Council Armenia, no later than 12 December 2003. Final selection of candidates will be concluded by the end of February 2004.

Successful interviewees should be aware that they will be asked to sit the IELTS exam at the end of January 2004.

For more details visit the British Council website at: www.britishcouncil.am

Rt. Hon. John Smith, QC, MP – 1938-1994

The John Smith Fellowship Programme was established to provide a permanent memorial to one of Britain's best-loved politicians. John Smith was the Leader of the Labour Party and was acknowledged as the likely next Prime Minister when he died. He was held in warm affection by people both in and outside his own Party, and was admired for his passionate advocacy of public service, democratic government and social justice. The Fellowship Programme promotes the high ideals he embodied.

UNITED NATIONS DEVELOPMENT PROGRAMME

UN DP

Project: ARM/03/001 "Consolidated Support to National Disaster Preparednes System"

JOB ANNOUNCEMENT

Position: Logistics Clerk/Driver

Duties and Responsibilities: Under the supervision of the Project Coordinator the incumbent will perform the following duties:

- Provides overall logistics services; Makes provision of office supplies and maintains the Project equipment (inventory);
- Performs various support services to the project activities, like photocopying, binding, etc. collection of quotations;
- Drives the Project vehicle for the transport of authorized personnel and delivery and collection of mail, documents, and other items;
- Is responsible for the day-to-day maintenance of the assigned vehicle, performs minor repairs and arranges for other repairs and ensures that the vehicle is kept clean;

Qualifications:

Secondary or high education. Driver's BC license. Safe driving record. Minimum 3 years of experience in logistical/clerical works, preferably with international organizations. Working experience with the United Nations is an asset.

Fluency in English, Armenian. Russian is an asset. Basic skills in word processing and work spread sheets.

Applications should be submitted through http://oc.undp.am site (vacancies announcements) or delivered hard copies to the UN House Security Desk (14 K. Liebknecht St.), to the attention of Mr. Babken Babayan.

Full post profile is available at http://oc.undp.am (vacancies).

A complete application form should consist of:

1. A full CV accompanied by a recent identity photograph;
2. Copies of diploma(s) and driving license.

Deadline: 3 November 2003, 16:00. Only short listed applicants will be contacted.

ՀՀ Կենտրոնական բանկը 30.10.2003 թ. ժ. 9:00-ից սահմանում է արտարժույթի հետեւյալ հաշվարկային փոխարժեքները ու գնման եւ վաճառքի հետեւյալ գները

ISO-ի կոդը	Միավոր	Արտարժույթ	Հաշվարկային փոխարժեք	Գնում	Վաճառք
USD	1	ԱՄՆ դոլար	558.34	552.80	563.90
EUR	1	եվրո	652.36	648.50	656.30
RUR	1	ռուս. ռուբլի	18.72	17.60	19.80

ARMENTEL

Հայտարարություն

«Արմենտելը» հայտարարում է մրցույթ տրանսպորտի վարչության վարորդի աշխատատեղի համար:

Մրցույթին մասնակցել ցանկացողները պետք է ունենան B,C, E կարգի վարորդական իրավունք:

Մրցույթին մասնակցել ցանկացողները մինչեւ նոյեմբերի 15-ը կարող են անհրաժեշտ փաստաթղթերը ներկայացնել «Արմենտելի» կադրերի վարչություն:

Հասցեն՝ Երեւան, Ահարոնյան 2, 6-րդ հարկ, 612 սենյակ:

ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊԵՐԻ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

OMC

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Բաց Բժշկական Ակումբ» հասարակական կազմակերպությունը իրականացրել է պետության կողմից երաշխավորված անվճար բուժօգնության ու սպասարկման վերաբերյալ ՀՀ կառավարության կողմից ընդունված որոշումների նկարագրով բրոշյուրի տպագրությունը՝ ազգաբնակչության ծանոթացնելու նպատակով:

Բոլոր քաղաքացիները եւ հասարակական կազմակերպությունները կարողեն անվճար ձեռք բերել այն հետեւյալ հասցեով՝

Զարյան 5/1, Բժշկական Գենետիկայի Կենտրոն, 1 հարկ 10.00-15.00

Տեղեկությունների համար զանգահարել՝ 544-367

ԹՄՄ

ՄԵԾԱՐՄԱՆ ԵՐԵԿՈ

նվիրված

ՋԻՎԱՆ ԳԱՍՊԱՐՅԱՆԻ

ծննդյան 70-ամյակին

Տեղի կունենա 2003 թ. հոկտեմբերի 31-ին, ժամը 18.00-ին, Թեքեյան կենտրոնում:

Մուտքը՝ հրավիրատոմսերով:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԹԵՔԵՅԱՆ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹՅՈՒՆ

R

ՌԱԴԻՈ ԼՈՒՐ՝ ՌԱԴԻՈ ՊՐԵՍ

Ուզու՞մ եք ամենավերջին իրադարձություններին եւ օրվա մամուլի հրապարակումներին ծանոթանալ ամենաառաջինը

Ուզու՞մ եք լսել բազմակողմանի վերլուծություն եւ անաչառ մեկնաբանություն

Հետեւեք

Հայաստանի Հանրային ռադիոյի «Ռադիոլուր» եւ «Ռադիոպրես»

լրատվական-վերլուծական ծրագրերին ամեն օր՝ ուղիղ եթերում ժամը 6.00, 8.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00 (հայերեն եւ ռուսերեն տարբերակներով), 17.00, 18.00, 22.00, 23.00

«Ռադիոպրեսը»՝ օրվա մամուլի տեսությամբ եթերում է ժամը 9.50-ին եւ 11.45-ին

18.00-ին Հիմնական թողարկումը

Օպերատիվ լրատվություն
Բազմակողմանի վերլուծություն
Անաչառ մեկնաբանություն
Հյուր՝ ուղիղ եթերում
Լրագրողական հետաքննություն
Մամուլի տեսություն՝ «Ռադիոպրես»

Մեզ տարբեր ժամերի կարող եք լսել

62, 215, 1282 մետր ալիքով, FM 102 եւ FM 107.6, 4,3 մետր ԳԿԱ ռադիոկայաններով, քաղաքային լարային ցանցով, ինտերնետով. www.armradio.am

Գովազդի համար զանգահարել՝ 58-24-83

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Քաջազնունեաց 70ա Գրանցման թիւ 65. Դասիչ 69150. Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրուած է տպագրութեան՝ 29. 10. 2003 Գինը՝ 100 դրամ